Hürrem Sultan

M. TURHAN'ın eseridir.

HER KİTABCIDA BULUNUR.

Fiatı 150 kuruştur.

Cumhuriyet

17 nci yıl sayı: 5860

İSTANBUL — CAĞALOĞLU

Telgraf ve mektub adresi: Cumhuriyet, İstanbul - Posta kutusu: İstanbul. No. 246

Telefon: Başmuharrir: 22366. Tahrir heyeti: 24298. İdare ve matbaa kısmı: 24299 - 24290

Pazar 1 Birincikânun 1940

İktısadî Yürüyüş

İktısadî Yürüyüş'ün 24 üncü sayısı çıkmıştır. Bu sayıda:

İktısadî hayatta mürakalenin mevkii, Nakid ve harb, Kooperatif nazariyeleri, Sigortacılık, Dünya karşısında Türkiye nüfusu, Türk - Sovyet ticareti, Artıklarla sanayide ehemmiyeti gibi birçok kıymetli yazılar ve etüdler bulunmaktadır.

«İktısadi Yürüyüş» ün 25 inci fevkalâde sayısını bekleyiniz.

Umumî satış yeri: Yürüyüş Kitabevi

Bu gece bütün Türkiyede ışıklar tam maskelenecek

Evlerden sokaklara hiç ziya sızmıyacak aksine hareket edenler ağır surette cezalandırılacaktır

Işıkları sönen caddelerde işaret memurları görülebilmek için beyaz elbiselerle çalışıyorlar

Bu akşamdan itibaren şehrin umumî ve hususî bütün binalarındaki ışıklar sokağa sızmıyacak şekilde maskelenmiş veya söndürülmüş olacaktır.

Alâkadar memurlar mıntakalarında dolaşarak iyi maskelenmemiş yerleri tespit ve bunlara icab eden ihtarlarda bulunacaklardır. Maskelememekte ısrar edenler olursa bunlar derhal Müdafaa-i Umumiliklere verilerek pasif korunma nizamnamesinin gösterdiği cezalara çarptırılacaklardır. Işıklarını maskelememiş olanların elektrik cereyanlarının kesileceği hakkındaki bazı neşriyat doğru değildir. Pasif korunma nizamnamesinin gösterdiği cezalar kâfi derecede müessir olduğundan böyle bir teşebbüse lüzum görülmemektedir.

İki gece sonra da şehrin üzerinden uçacak tayyareler ışık vaziyetini tespit ettikten sonra yeni kararlar alınması

[Arkası sahife 3 sütun 5 te]

Hitler Laval'i Berline çağırdi

Petain'in beyanatı

"Fransayı bu günkü uçuruma sürükliyenler birer canidir,,

Mareşal, Fransadaki yeni nizamın her şeye rağmen yaşatılacağını söylüyor

Nevyork 30 (a.a.) — Nevyork Times gazetesinin Bern muhabirinin haber verdiğine göre Laval Hitler'in daveti üzerine Berline gidecektir.

Mareşal Petain'in sözleri

Paris 30 (a.a.) — «D.N.B.» Maruf Fransız muharrirlerinden Alphonse de Chateaubriand, Mareşal Petain'le bir mülâkat yapmış ve Mareşal bu mülâkatta ezcümle şunları söylemiştir:

«— Fransayı bugünün çamuruna sürüklemiş olanlar birer canidir. Dahili vaziyete gelince, yeni nizam hiçbir vakit Fransaya bu kadar pahalıya mal olmuş olan eski hatalara kısmen dahi olsa asla dönmiyecektir. Yeni rejimin hakikaten millî bir rejim olabilmesi için, mazide her zaman harb endüstrisile istikrazlardan müstefid olanlara yaramış olan eski dostluk ve eski düşmanlıklarından tecerrüd etmesi lâzım gelir.

Mareşal Petain radyoda Fransızlara hitab ederek köylerini terke ve serbest bölgeye ilticaya mecbur kalan 70,000 Loren'linin kışın eşiğinde yeni yurdlarına bir yuva harareti ve büyük Fransız dostluğu muhiti bulmalarını istemiştir.

Yaptıkları siyasi cinayetlerden sonra dün birbirlerini öldürmeğe başlıyan Demir Muhafızların tezahüratı — Sağda, General Antonesko Demir Muhafızlar şefile beraber otomobilde

Rumanyada bir çok kanlı hâdiseler oldu

Lejyonerler birbirlerile vuruştular

Almanlar himaye idaresi kurulmasını istiyorlar, maruf nazi teşkilâtçıları Bükreşe geldiler

Mareşal Keitel, General Antonesko'ya müzaheret vadetmiş!

Londra 30 (a.a.) — Müstakil Fransız Ajansının Bükreşten haber verdiğine göre, Demirmuhafızların asi bir grupu, Bükreşteki Demirmuhafızların umumî karargâhına hücum etmeğe teşebbüs eylemişlerdir. Otomobille gelen bu grup lejyonerlerin üzerine mitralyöz ateşi açarak bir kaç kişinin ölmesine ve yaralanmasına sebebiyet vermişlerdir.

Mülhakatta da gene bu asi grupuna mensub Demirmuhafızların ve halkın sebebiyet vermiş olduğu bir çok hadiseler olmuştur.

Demirmuhazıların icra komitesi Cuvantul gazetesinde neşreyledikleri bir beyanname ile Demirmuhafızların her şeye rağmen iktidar mevkiini müdafaa edeceklrini bildirmektedir.

General Marinesco'nun firarına yardım etmekle maznun olarak mevkuf bulunan üç Demirmuhafızdan ikisi intihar etmiştir.

Himaye idaresine doğru

Muhabirin ilâve ettiğine göre, iktısadi idareden memnun olmıyan Almanlar Rumanyada tam himaye usulü tatbikını derpiş etmektedirler. Rumanyada bulunan Alman askeri adedi süratle çoğalmakta ve 60 bini bulmaktadır.

(Arkası sahife 3 sütun 2 de)

Divanıharbler

Örfî İdare Komutanlığı emrinde çalışacak olan mahkemeler yakında faaliyete geçiyor

Örfî İdare Komutanlığı emrinde çalışacak askerî mahkemelerin kadroları Millî Müdafaa Vekâletince ikmal edilerek bu günlerde tasdik edilecek ve mahkemeler faaliyete geçeceklerdir. İstanbulda teşkil edilecek askerî mahkemenin reisliğine general rütbesinde bir subayın getirileceği anlaşılmaktadır. Adliye Veklâeti de sivil aza tayin etmek üzeredir. Diğer taraftan Örfî İdare Komutanlığının müşavir kadrosu da ikmal edilmektedir. Emniyet müşavirliğine Trakya Emniyet müşaviri ve eski İstanbul Polis İkinci şube müdürü Faik tayin edilmiştir.

Kristof Kolomb'un Yumurtası

Onsan, havada uçmak kudretini kazanalı yarım asır bile olmadı. 1900 tarihlerinde idi ki ilk tayyare Paris'te ilk korkak cevelânını yaparak Eyfel kulesini dolanabilmişti. Manş denizinin uçakla geçilebilmesi ondan birkaç yıl sonradır. Bu alet bugün insanların en kuvvetli silâhıdır.

Biz Türklerin başkaları tarafından yapılan tayyareleri kullanmaklığımız bu yeni icadın herkes tarafından kullanılmağa başlamasını hemen takib etmiştir. Havadan ağır bir cisimle havalanmanın fenni manasını derhal kavradık, ve bu uğurda kurbanlar vermekliğimiz ancak bizim bu yeni alete daha büyük ihtirasla yapışmaklığımıza sebeb oldu. İstiklâl harbinde kendimizin tamir ettiğimiz iki üç kırık dökük tayyareyi kullandık.

Geçen Umumi Harbi takib eden yirmi yıl içinde tayyareciliğin tekniği çok ileri götürülmüştür. Bu yeni icada taallûk eden ilim ve fen sahası kendi başına bir âlem oldu. Biz onun yakasını bırakmadık. Havacılık kurumu en kuvvetli silâh olacağı anlaşılan bu harikulâde alete karşı Türk milletinin gösterdiği alâkanın ifadesi oldu, ve bu alâka hâlâ artan bir hızla devam ediyor. Havacılık kurumumuzun hayati menbalarında tadilât icra edilmiş olmasına rağmen Türk milleti kendi malı olan bu kurumu daha sıkı bir bağlılıkla yaşatmağa azmetmiş gidiyor. Bizim çok samimi müşahedelerimize göre Havacılık Kurumu Türk milletinin kendi büyüklüğünü iftiharla yükselten kendi eserlerinden bir başlıcası olmuştur.

Milletin havacılık silâhı namına şimdiye kadar temin etmiş olduğu muvaffakiyetler cidden hayret ve hürmet olunacak kadar büyüktür. Bu işte Türk milletinin diğer ileri milletlerle atbaşı beraber yürümesi için atılacak tek adım kalmıştır: Memlekette Tayyarecilik endüstrisinin tesisile ihtiyacımız olan her çeşid ocakları -hatta motörlerile- bizzat kendimizin yapmaklığımız. Bu işe doğru da teveccüh etmiş Türk heyecanını yakından gördüğümüz zaman heyecanımıza son olmadı.

Mesleğinin âşığı bir mütehassısla bu mevzu üzerinde canlı bir konuşma yaptık. Anlaşıldı ki memlekette havacılığın endüstrisini kurmak büyük bir iştir, fakat asla gayrimümkün değildir, bilâkis Kristof Kolomb'un yumurtayı dikine oturtması kabilinden kolay bir iştir.

YUNUS NADİ

[Arkası sahife 3 sütun 7 de]

Bugün

Yahya Kemal

den

İsmail Dede'nin Kâinatı

3 üncü sahifede

Ric'at eden İtalyan askeri

Zabitleri tarafından kurşuna diziliyormuş

Bir Yunan torpidosu dün bir İtalyan tahtelbahirini batırdı

Londra 30 (a.a.) — Yugoslavya hududunda bulunan Reuter ajansının hususi muhabiri yazıyor:

Bütün şimali Arnavudluk cephesi boyunca Yunanlılar, İtalyanların mukabil taarruzlarına rağmen vaziyetlerini muhafaza etmekte ve Moskopolis'in üzerindeki mevzilerini de takviye eylemektedirler. Cephe boyunda muharebeler anudane bir şekilde devam etmektedir. Yunanlılar yeni topları muvaffakiyetle istimal etmekte ve İtalyan bataryalarını sür'atle susturmaktadırlar.

Pogradet dün Yunanlılar tarafından her çapta toplarla bombardıman edilmiştir. Bazı zayiat olmakla beraber Yunanlılar dün Pogradet mevkiini muhafaza etmekte olan Cherava ırmağını geçmeğe muvaffak olmuşlardır. Arazinin teşekkülâtı dolayısile bu mıntakada Yunanlılar, ihtiyatla hareket etmektedir.

(Arkası sahife 3 sütün 3 te)

Acaba ikisi birden olur mu?

"Sulhu da istiyoruz Egede mahreci de,,

Bulgar Meclisindeki müzakerelerin neticesi böyle...

Sofya 30 (a.a.) — Tass bildiriyor:

Sobranya meclisi Kralın nutkuna verilecek cevab hakkındaki müzakerata ayın yirmi sekizinde de devam etmiştir.

Muhalif meb'uslardan Çankof nutkunun baş tarafında hükûmetin dahili siyasetini tenkid ettikten sonra harici siyasete geçerek cenubî Dobrucanın Bulgaristana ilhakı bir taraftan Salzburg konuşmalarının ve bir taraftan da Besarabyanın Sovyet Rusyaya ilhakının bir neticesi olduğunu söylemiştir. Çankof Rumanya ile yapılmış olan muahedenin muzır mahiyetini ileri sürmüş ve cenubî Dobrucada bulunan Bulgar halkının çok ağır şerait içinde yaşamakta olduklarına işaret etmiştir. Muahede mucibince Bulgaristan Rumanya hükûmetine bir milyar ley tediyesine mecbur olduğu halde şimali Dobrucadan gelen muhacirler açlıktan ve her türlü mahrumiyet-

[Arkası sahife 3 sütun 6 da]

Garib akıbet

Fransanın Suriye Komiseri Chiappe'ı getiren tayyare İngiliz - İtalyan donanmaları arasına girdi ve Komiser kurşunla vurularak öldü

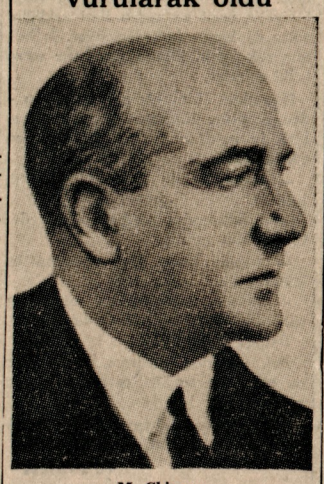

M. Chiappe

Londra 30 (a.a.) — Vichy'de neşredilen ve D. N. B. ajansı tarafından tekrar edilen bir tebliğde eski Polis Müdürü Chiappe'ın Fransız fevkalâde komiserliği vazifesini deruhde etmek üzere tayyare ile Suriyeye giderken öldüğü bildirilmektedir.

Bu tebliğe göre, Chiappe'ı hâmil tayyareye çarşamba günü Sardenya adasile Fransız sahilleri arasında İngiliz ve İtalyan donanmaları muharebe ederken bir mermi isabet etmiştir.

Transocean ajansının gülünc bir tevili

Von Papene atfedilen beyanatı o değil onun radyosundan başkaları vermiş imiş!

Ankara 30 (a.a.) — 18 sonteşrin tarihli bültenlerimizde Almanyanın Türkiye Büyük Elçisi Von Papen tarafından ecnebi gazete muhabirlerine yapılan beyanatı muhtevi bir Berlin telgrafı üstüne tarafımızdan «nimresmî bir membadan bildiriliyor» kaydını ilâve etmek suretile neşretmiştik. Diğer taraftan son gün çıkan bültenlerimizde Berlinden gelen bazı havadisler de «Transocean ajansı bildiriyor» kaydile dercedilmişti. Transocean, Almanyanın nimresmi ajanslarından biridir. Dercettiğimiz bütün bu havadisler ise gerek baş taraflarında ve gerek sonlarında Transocean imzasını taşıdıkları için bunları Alman ajansının

(Arkası sahife 3 sütün 3 te)

Zaferin pahası!

İngiltereden Amerikaya 4 milyarlık altın gitti

Yeniden 200 milyon dolarlık harb malzemesi ısmarlandı

Nevyork 30 (a.a.) — «Tass» Journal of Commerce göre İngilizler Amerika harb sanayiine 200 milyon dolarlık sipariş etmiştir. Bunun 120 milyonu tayyare sanayiine yapılmıştır.

İnternational News Service'in bildirdiğine göre, İngiltere bir deniz inşaat kumpanyasına 60 ticaret vapuru sipariş etmiştir. Siparişlerin mecmu bedeli 40 milyon dolar tutmaktadır.

(Arkası sahife 3 sütun 2 de)

Cumhur Reisimizin refikaları şehrimize geldi

Cumhur Reisimiz İsmet İnönünün refikaları Bayan İsmet İnönü dün sabahki trenle Ankaradan şehrimize gelmiş, istasyonda Vali ve Belediye Reisi Lûtfi Kırdar tarafından istikbal edilmiştir.

Oniki adada açlık

Adalar halkının üç aya kadar teslim olması bekleniyor

Atina 30 (a.a.) — Atinaya gelen haberlere göre İtalyan 12 adalarında bilhassa büyük adalarda vaziyet gittikçe nazikleşmektedir. Harb başladığı zaman bu adaların gıda maddeleri stokları ancak bir kaç ay için kâfi bulunmakta idi. O vakittenberi İtalyanlar bu stokları faydalı bir surette takviye edememişlerdir. Bu sebeble garnizonların mevcudları azaltılmış ve bunların miktarları harb başlamazdan evvelkinden daha dun olmuştur. Bazı mahfillerde tahmin edildiğine göre bu adalar iki üç aya kadar teslim olmak mecburiyetinde kalacaklardır.

Medenî kıyafetin teşekkülü

Yazan

İsmail Hâmi

Bugün 2 nci sahifede

Harb tayyarelerinin işaretleri

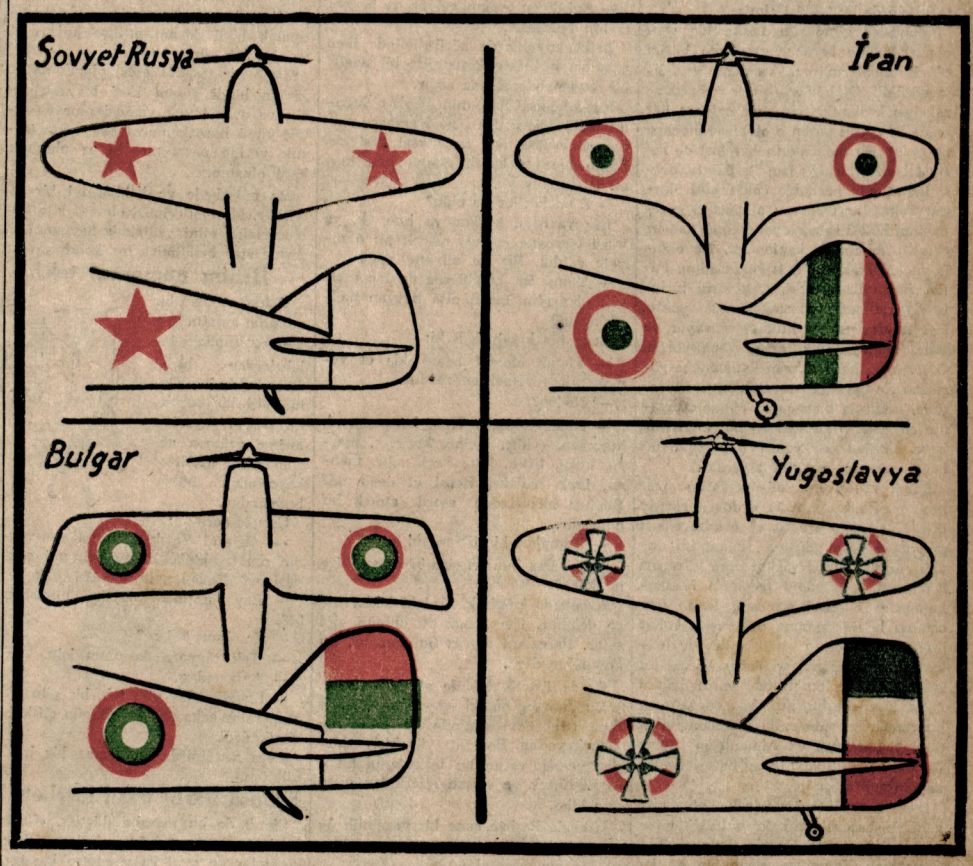

Bugünkü hava harbleri muvacehesinde, muhtelif milletlere mensub harb tayyarelerinin işaretlerini öğrenmemizde büyük fayda vardır. Bu itibarla aziz karilerimize bu gün de Sovyetler Cumhuriyeti, İran, Bulgaristan ve Yugoslavya tayyarelerinin kanad ve kuyruklarındaki işaretleri tabii renklerile sunuyoruz.

Girid adasına çıkan İngiliz motorize kuvvetleri Hanyaya girerlerken dostça karşılanıyorlar

Fransaya ne Oldu?..

BÜYÜK SİYASİ TEFRİKA: 22

Yazan:
GORDON WATERFIELD

Parisin müdafaa edileceği kanaati vardı

Halbuki hükûmet, koca şehri ve halkı sahibsiz bırakarak çekilip gitmişti

Nihayet bizde ayrılmağa karar vererek yola çıktık

Pariste normal hayatın herşeye rağmen devamı, onun son günlerine son derece feci bir mahiyet vermişti. Daha önce, bir sürü köy ve kasabanın birkaç dakika içinde canlı faaliyetine veda ederek ortalıkta evvelâ karışıklığın, sonra boşluğun hüküm sürdüğünü görmüştüm. Alman bombardıman tayyarelerinin bir yerden geçmesi, yahud Almanların bir yere yaklaşmaları buna kâfi idi. Fakat bir kimse de sırasını Pariste olduğuna inanmıyordu. Haziranın onuna musadif pazartesi günü, Fransız hükûmeti Tours'a nakletmişti. Almanlar da Parisin şimalinde yirmi mil mesafede idi. Parisin içinde müdafaa faaliyeti değil, fakat derin lâkaydi hüküm sürmekte idi. Paris, nazariye bakımından müdafaa halinde idi. Biz de neticenin ne olacağını anlamak için uğraşıyorduk. Parisin içinde rasgeldiğim askerler evrakıma bakarak gazeteci olduğumu anlayınca benden vaziyet hakkında haber soruyorlardı. Fakat bütün bildiğim, Fransız askerlerinin ricat etmekte olduklarından ibaretti. Bu kadarını onlar da bilmekte, hiçbir kimse fazlasını bilememekte ve anlamamakta idi. Çünkü bir kimsenin de fazlasını anlamasına müsaade edilmiyor ve mütemadiyen fena haberler yayılıyordu. Bu fena haberler üstüste birike birike günün birinde Parisin zaptını intac etti ve Paris halkı bir ay evvel Almanların pike uçuşları karşısında yerleri ve yurdlarını bırakıp kaçan köy ve kasaba halkı gibi hareket etti. Fransız hükûmeti halkı karanlık içinde bırakmakla ve halkı aydınlatmaktan çekinmekle Almanların sürprizi milletten istifade etmelerine yardım etmiştir.

Aacaba vatan sevgisi namına niçin bir kıyam vuku bulmadı? Bana kalırsa bunun sebebi burjuvanın müthiş bir korkuya uğramakla beraber hükûmete karşı hâlâ itimad beslemesi idi. Sola mensub siyasî liderler komünist diye mahpustular ve yahud sürgündüler. Faşist olan sağlar, Alman zaferi sayesinde merama nail olmak emelindeydiler. Askerler arasında bir ihtilâl yapmak fikrinde olanlarsa bu işi başarmak için vakit bulamamışlardı. Langerau, zabıtanın başında kalmıştı ve zabıta birkaç hafta önce silâhlanmıştı. Parisin merkezi tam sükûnet içinde olduğu halde Parisin dışına giden yollar muhacirlerle dolmuştu ve bunlar saf saf hareket etmekte idiler. Fakat kalabalık yüzünden saatte 60 metre bile ilerlemek güçtü. İstasyonların dışındaki yollar hıncahınç dolu idi ve hiç bir tren görünmediği halde ahali mütemadiyen beklemekte ve yolları tıkamakta idi. Tren bekleyenler bazan bütün bir gün bekliyor, bazan bütün bir gece bekliyor, ve tren gelmiyeceğine dair vuku bulan ihtarların birine de kulak asmıyarak mütemadiyen bekliyordu. İngiltere sefareti nakletmişti. İngiltere konsolosluğu da nakletmekte idi. Fakat İngiliz tebaasına ne yapacaklarına dair hiç bir şey söylenmemişti.

Pazartesi sabahı Champs Elysée ile Grande Armees ve Foch caddesinde dolaştım. Her elli metre başında bir otobüs caddenin ortasında duruyordu. Bunları durdurmaktan maksad, Alman tayyarelerinin yere inmesine mâni olmakmış, Fransız gizli istihbarat dairesi Almanların Parise karşı yığın yığın tayyare göndererek anî bir taarruz yapacaklarını haber almış ve buna karşı gelmek için de bu tedbiri almış.

Otobüsler gündüzün başka bir yere gönderilmekle beraber geceleyin bütün çöpçü arabalarına ayni vaizfenin verildiği görüldü. Otobüslerin yerine çöpçü arabaları kullanıldığına göre sayıları her halde beş yüzü geçen o otobüslere acaba ne oldu? Bu otobüslerin her biri de ihtiyat benzin taşıdığı için Parisin tahliyesi hususunda herhalde çok müfid oldu. Fakat bir daha bu otobüsleri göremedim. Ertesi sabah uyandığımız zaman, ortalığı dumanlar kaplamıştı. Ne olduğunu anlamak için sokağa fırladım. Fakat Seine üzerindeki köprülerin birinden karşı tarafı görmeğe imkân yoktu. Her tarafta sükût hüküm sürüyor ve Paris mahkûm bir şehre benziyordu. Ortalığı bu kesif duman kapladığına göre Parisin çayır çayır yandığını sanıyordum. Belki de birkaç gün içinde dünyanın en güzel şehirlerinden biri bir harabeye dönecek ve yalnız bacalar, onun başında mezartaşı gibi kalacaktı!

Fakat bütün bu düşüncelerim pek boşmuş. Çünkü saat 11 e doğru rüzgâr esti Dumanları dağıttı ve ortalık eskisi gibi parıl parıl göründü. Fakat bu duman neydi? Bir rivayete göre Fransız hükûmeti, müteaddid trenlerin bombalanmadan hareket etmesini temin için ortalığı böyle dumana boğmuştu. Fakat hükûmet sivillerin hareketile hiç alâkadar olmadığı ve sivillerin hareketini istemediği için bu ihtimal varid değildi Daha kuvvetli bir ihtimal, rüzgârların bu dumanları Rouen'de yanmakta olan tank yağlarından ve Almanların Seine üzerinde yaptıkları duman barajlarından taşıyıp getirmesi idi.

Sıra da artık bizim hareket etmemize gelmişti. Zaten kala kala üç kişi kalmıştık. Biri ben, biri Harold King, ve biri Courtenay Young'du. Bizim de Reuter ve Havas dairelerinde bir sürü eşyamız vardı. Bunları almak istediğimiz zaman Reuter'e aid bir sürü dosyaların henüz durduğunu gördük ve Almanların bunlardan istifade etmemelerini temin için bu evrakı yaktık. Daha sonra Alman işgaline uğramıyan Pariste son yemeği yemek üzere Maksime gittik. Times'in muhabiri Bob Cooper, Daily Express'in muhabiri Sefton Delmer ve İngiliz radyosunun muhabirleri Eddieward ve Marriot da ayni yerde idiler. Gerçi bu lokantada hiç bir kimse yok gibiydi. Fakat servis devam ediyordu. Lokantadan çıkarken Seine harbinden dönen iki yaralı asker gördük ve Alman tanklarının her lâhza Parise girebilecek halde olduğunu anladık. Almanların nereye kadar ilerlediklerini tahmine imkân yoktu. Onun için ertesi gün harekete karar verdik.

Parisin mağazalarından çoğu kapanmış ve mağaza sahibleri kalkıp gitmiş olmakla beraber gene iş görmeğe devam eden mağazalar bulunuyordu ve benim bakkalımla sütçüm açıktı. Bunlardan yol için yiyecek içecek tedarik ettim. Terzim de açıktı. Bana otomobili olmadığı ve istasyonlarda beklemeğe tahammül etmediği için hareket edemediğini anlattı. Salı günü ancak Gare de Lyon'dan harekete imkân vardı. Çünkü diğer bütün istasyonlar kapanmıştı. Parisin düşmek üzere olduğu anlaşılıyordu. Fakat bir kimse de bunun farkında değildi. Çünkü İtalyadan dönen İngilizler salı günü Parise geldiler ve derhal hareket etmek istediler. Fakat ikamet tezkereleri bulunmadığı için seyahat edemiyecekleri bildirildi. Fakat bunlar da tam 4 gün Fransanın içinde bilet almadan seyahat ettiler ve Bordeaux'ya kadar gittiler.

12 haziran çarşamba günü, yani Almanların Boulogne ormanına varmalarından bir gün önce iki otomobille hareket ettik ve bütün eşyamızı, yazı makinelerimizi ve kâğıdlarımızı bu otomobillere yükledik. Parisin Orleans kapısından cenuba doğru hareket ettik, fakat zabıta tarafından durdurulduk. Meğer Fransız hükûmeti genclerden bir kaç sınıfı daha silâh altına davet etmiş. Bizim de onlara mensub olup olmadığımızın anlaşılması için evrakımız tetkik edildi. Fakat hükûmet bu gencleri niçin davet ediyordu? Herhalde bunlar Loire üzerinde vuku bulacak olan harbe iştirak etmiyeceklerdi. Fakat hükûmet, bu genclerin Parisi müdafaaya kalkışmalarından endişe ederek onları da kontrol altına almak istiyordu. Paristen ayrıldıktan sonra beş milden ibaret olan ilk merhaleyi tam üç saatte geçtik. Bazan bir saatte 100 metre, bazan da üç beş kilometre yapıyorduk. Çünkü yollar tıklım tıklım dolu idi.

(Devamı var)

Şehir Haberleri

Tütün tacirlerinin hariçteki alacakları

Merkez Bankası bir kısım alacakları vermiye başladı

Evvelce müşterimiz bulunan ve şimdi işgal altında olan memleketlere sevkolunup orada kalmış tütünlerimizin bedelini alamıyan tütün tacirlerimize bu memleketlerin blokaj hesabları ve sair vaziyetlerden istifade edilerek Cumhuriyet Merkez Bankası vasıtasile tevziata başlanmıştır. Bu suretle Fransa, Çeko-Slovakya ve Polonyada kalmış olan tütünlerin bedelleri verilmektedir.

1940 senesi şubat ve mart ayında Fransaya sevkolunup da bedelleri alınamamış olan tütün paraları ihracatçılara kısmen T.O.B. kıymetler üzerinden verilmiş ve kısmen de verilmektedir. 600,000 lira kadar tutan bu paranın T.O.B. kıymetile S.İ.F. kıymeti arasındaki fark meselesi henüz hallolunmamıştır.

939 senesi son aylarında Çeko-Slovakyaya gönderilip bir kısım bedeli alınamamış malların bedeli de Holanda Bankasındaki sigorta bedeli üzerinden verilmektedir. Polonyaya gönderilip bedeli bir milyon lirayı bulan tütün bedellerinin bir kısmı da ihracatçılara verilmektedir.

Tütüncülüğümüz için bu günün en mühim meselesini Macaristana ağustosta satılmış olan tütünlerin bedelleri teşkil etmektedir. Bu mallar Macaristana vâsıl olur olmaz, yüzde 70 bedelinin klering hesabına yatırılması ve 15 gün zarfında da diğer yüzde 30 bedelin verilmesi mukavele iktizasından iken şimdiye kadar yüzde 70 mal bedeli dahi yatırılmamıştır. Macarlar, buna Macar millî bankasının mâni olduğunu ileri sürmektedirler. Bu vaziyete hükûmetimizin müdahalesi beklenmektedir.

Ankaradaki Alman heyeti geldi

Bir müddettenberi Ankarada bulunan ve ticarî temaslar yapan beş kişiden mürekkeb Alman ticaret heyeti dün şehrimize dönmüştür. Heyet azalarının beyan ettiğine göre, Almanlarla son anlaşma çerçevesi dahilinde kuru meyva ve yeni tütün mübayaatı için mutabık kalınmıştır.

TARİH TETKİKLERİ

Medenî kıyafetin teşekkülü

Şurası muhakkaktır ki insanlığı peştemalla ihramdan kurtarmanın şerefi yalnız Türklere aiddir

Yazan:
İsmail Hami

Hükûmet merkezliğile beraber moda merkezliğini de kaybeden Parisin bu medenî mirası Peşte, Viyana, Milâno, Atina gibi muhtelif şehirler arasında paylaşılmaya başlandı. Bir zamanlar da bu merkeziyet imtiyazı Şarkî Türkistan şehirlerinin inhisarındaydı! Hattâ bu günkü medenî kıyafetin teşekkülünde eski Türk kıyafeti en mühim âmil vaziyetinde bulundu.

Mütehassıslar, kılık bakımından insanlığı dört büyük grupa ayırırlar: 1) En geri zümre, «T» biçiminde bir kuşaktan başka bir şey bilmiyen iptidaî kabileler grupudur; Okyanusya ve Asyada tespit edilen bu kıyafet, bacakların arasından geçip beldeki kuşağa bağlanan bir bez parçasından ibarettir; 2) Bilhassa Malezyalıların temsil ettiği ikinci zümre, peştamallılar grupudur: Bu ilk iki zümrede görülen kuşakla peştamal, bazı çıplak heykellerdeki incir yaprağı rolündedir; 3) Eskiden «Greko-Romen» medeniyet dairesindeki Yunanlılarla Romalıların, bu gün de bilhassa şimalî Afrika kabilelerinin temsil ettiği «Toga - İhram» grupu, vücude sarılan dikişsiz elbise grupudur; 4) En mütekâmil zümre, ceket - pantalon şeklindeki dikişli elbise zümresidir: İşte bu kıyafetin menşei, Orta-Asya Türklüğüdür.

Parisin Antropoloji mektebi etnoloji profesörü (Dr. George Montandon) un «Traité d'ethnologie culturelle» isminde-ki eserine bakın: 336-337 nci sahifelerinde Çine pantalonu ilk defa olarak Orta-Asya Türklerinin ithal ettiklerini görürsünüz.

Avrupaya gelince, eski zamanların sonlarile orta zamanların başlarına kadar Romalılarla Yunanlıların sırtında birer ihramdan başka bir şey bulamazsınız. Bu günkü Avrupa kıyafetinde yalnız şapka kumaşı olarak kalan «Feutre=Keçe» bile «Greko - Romen» dairesince meçhuldü: Kaliforniya Üniversitesi Antropoloji profesörü (Robert Lowie) nin «Manuel d'Anthropologie culturelle» ismindeki kıymetli eserini açarsanız, 138 inci sahifesinde «keçe» nin bir Türk icadı olduğunu ve bir çok şeylerde kullanılan bu icadın Şark âleminde Çin'le Hind'e, Garb âleminde de Yunanistan'la Roma'ya Türklerden intikal ettiğini ve hattâ eski Yunanlılarla Romalıların hep Türk yamçısına bürünerek yağmurdan korunabildiklerini görürsünüz! «Occidentaloide» denilen Garb kültür dairesine pantalonla ceket, keçeyle yamçıdan daha sonra girmiştir: Bütün eski zamanları ihrama bürünerek geçiren bu daire halkı, orta zamanların başlarından itibaren birdenbire bir kıyafet tenevvüü gösterir; bunun sebebini (Montandon) un gene ayni eserinin ayni sahifelerinde bulabiliriz: Garbî Roma yıkıldıktan sonra Akdeniz havzasına şimalden hulûl eden unsurlarla beraber pantalonun da girmesi Avrupa kıyafet tarihinde büyük bir inkılâba yol açmıştır; cenubdaki «Greko - Romen» dairesine şimalden hulûl eden bu unsurların getirdikleri moda, Atilâ Hunlarının yukarı Avrupaya boydan boya yaydık - ları Orta-Asya Türk modasıydı! O tarihten itibaren eski Roma ihramı en ziyade şimalî Afrikada mevcudiyetini muhafaza edebildi.

Eski Türklerin Şarkta Çine, Garbda «Greko - Romen» kültür dairesine soktukları bu medenî Orta - Asya kıyafetini (Montandon) şöyle tarif eder: Uzun pantalon ve yahud çizmeli külot, bol ve uzun kaftan, serpuş olarak da börk yahud kalpak... İlk defa olarak benim neşrettiğim dört Türk heykeline aid resimlerde bu klâsik kıyafetten başka açık ve kapalı yakalar, uzun ve kısa kollar, ince kemerler ve geniş kuşaklar da dikkat edilecek noktalardır (1). (Montandon), bu teferrüattan kalpağın İranlılara Türklerden geçtiğini (s. 349) ve çizmenin de gerek Çine, gerek Avrupa medeniyetine Orta - Asya Türklerinden geldiğini kaydetmekte - dir (s. 342). (Robert Lowie) de pantalon, ceket ve deriden ayakkabılariyla Orta - Asya kıyafetini temsil eden İskitlerin bu günkü Avrupa kıyafetine Yunanlılarla Romalılardan daha yakın olduklarını tespit etmiştir. (s. 92).

Bu vaziyete göre, eski Türklerin tepeden tırnağa medenî kıyafeti bir taraftan Şarka, bir taraftan da Garba örnek olmuş demektir.

Orta zamanların başlarından itibaren Avrupanın erkek ve kadın, sivil ve asker kıyafetlerinde görülen tenevvüün bile bütün sırrı umumiyetle Türk ve hususile Türkistan modalarının tesirinde aranmalıdır.

Orta - Asya Türk ticaretinin en mühim maddesi ipekti: Garb kültür dairesi ipeğin nasıl istihsal edildiğini Milâdın altıncı asrına kadar öğrenmediğin - den dolayı hazır ipek ithal etmek mecburiyetindeydi; onun için Çinden Türkistan - Horasan - İran - Azerbaycan tarikile Bizans'a gelen yol tarihte «Route de la soie = ipek yolu» ismini aldı. Bu yol Türk hâkimiyetindeydi ve (Léon Cahun) ün meşhur Türk tarihinde dediği gibi, işte bundan dolayı eski dünyanın ipek ticareti Türk inhisarında demekti. «Ak-hun» devletinin yıkılması ve onun yerine Milâdın altıncı asrında «Gök - Türk» imparatorluğunun kurulması hep işte bu ipek yoluna hâkimiyet siyasetinin neticeleriydi. (Henri Cordier) nin «Turcs et Byzance» isimdeki risalesine göre bu meselede İranın takib ettiği siyaset de Çin ipeğini deniz yoluyla kendi limanlarına getirtip kara yolundaki Türk inhisarına nihayet vermekti. Bizans müverrihlerinin izahatına göre, altıncı asırda İstanbula bir takım Hind rahibleri bir sandık koza getirip Bizanslılara ipekçilik san'atını öğretmişler ve hatta İran aleyhine Bizansla bir ittifak akdetmek için gelmiş olan «Gök-Türk» elçileri Bizansın ilk ipek mahsullerini görünce hayret içinde kalmışlardı. Fakat bütün bunlara rağmen Şarkî Roma âlemi Türk ipeklerile ipekli modalarının tesirinden birdenbire kurtulamadı: Çünkü o devir, Şarkî Türkistan modalarının Garb kıyafetine hâkim olduğu devirdi.

Bugün «Çin Türkistanı» denilen sahanın «Turfan», «Kuça», «Kiriş», «Kumtura», «Kızıl» ve saire gib şehirlerinde Milâdın dördüncü asrından dokuzuncu asrına kadar muhteşem bir Türk medeniyeti parlamıştı. IX uncu asırda Çinlilerin tahrib ettikleri bu medeniyet merkezleri geçen asrın sonlarından itibaren Rus, İngiliz, Fransız ve Alman ilim heyetleri tarafından birer birer meydana çıkarıldı. Bu muhteşem medeniyetin mevzuumuz itibarile en mühim hususiyeti, manastırlarile mabedlerindeki fresklerdi. Bir çokları Paris, Berlin ve Leningrad müzelerine nakledilen bu freskler de o devrin Türk kıyafetleri bütün renk ve şekil hususiyetlerini olduğu gibi muhafaza etmektedir. (Grünwedel) ve (Von Le Coq) gibi Alman müsteşrikleri bunlara aid bir çok renkli ve büyük resim atlasları neşretmişlerdir. Bilhassa (Von Le Coq) un «Bilderatlas zur Kunst und Kulturgeschichte Mittel - Asiens = Orta - Asya san'at ve medeniyet tarihine aid resimler atlası» (Berlin, 1925) ismindeki eserinde verdiği izahata göre, orta zamanlardan itibaren Avrupa kadın ve erkek kıyafetlerinde görülen tenevvüün bütün modelleri Şarkî Türkistan medeniyetindedir! Bir Alman heyetinin başında Türkistana bizzat gidip bir çok eserleri meydana çıkaran (Von Le Coq) un kanaatine göre, Türkistandan Avrupaya model olarak bir çok hazır elbiseler bile getirmiştir! Tabiî bütün bunların hep «İpek yolu»ndan sevkedilmiş olması lâzım gelir. Erkek kıyafetlerinde bir pantalon yahud külot, klâpları şimdikilere benziyen bir ceket, ayaklara çizme yahud getr, askerlerde düz kılıç, kemer ve toka ve sivillerde de bazan açık bir sivri yaka, bazan başta bir peruka ve bazan da yalnız sağda tek bir klâpa vardır.

Kadın kıyafetinde uzun etekli dekolte tuvaletler, korseli ince beller, başlarında eşarplar, ellerde vual mendillerle inci tesbihler, balık ağzı kollar yahud klâsik ve fantezi tayyörler insana yirminci asrı hatırlatacak kadar «asrî» dir! Bupnların içinden Avrupaya en geç ve en güç gierbilen şey, en basit şey olan mendildir: Fransız (Montandon), Alman (Von Le Coq), Rus (Bartold) ve saire gibi âlimler burun mendilinin Avrupaya ancak XVI ncı asırda Venedik tarikile intikal edebildiğinde müttefiktirler. Orta - Asya Türklerinin mendil kullandıkları Türkistan fresklerinden başka (Kaşgarlı Mahmud) un kaydile ve XI inci asırda Anadoluya yerleşip bu günkü Türkiye devletini kuran Oğuz Türklerinin de mendilsiz olmadıkları Selçuknamelerle sabit olduğu halde, bu kadar basit ve zarurî bir şeyin Anadoludan Avrupaya tam beş asırda, yani İstanbulun fethinden bir asır kadar sonra geçebilmiş olması pek şaşılmıyacak bir şey olmasa gerek!...

Her halde şurası muhakkak ki, «Medenî kıyafet» denilen şey, ilmin tespit ettiği Türk kıyafetidir ve işte bundan dolayı insanlığı incir yaprağına benziyen peştamalla ihramdan kurtarmış olmak şerefi yalnız Türklere aiddir.

İsmail Hami DANİŞMEND

(1) «Türklerle Hind - Avrupalıların menşe birliği». C. 1, 1935, şekil 1 - 4.

Berlin elçimiz şehrimizde

Geçenlerde mezunen Ankaraya dönen Berlin büyük elçimiz Husrev Gerede dün sabahki ekspresle şehrimize gelmiştir. Berlin büyük elçimiz, bazı hususî işlerini tesviye ettikten sonra, önümüzdeki hafta zarfında tekrar Ankaraya dönecektir.

Nafıa Vekili şehrimizde

Nafıa Vekili General Ali Fuad Cebesoy dün sabahki trenle şehrimize gelmiştir. Yarın Ankaraya dönecektir.

Sinema saatleri

Sinema seansları gene değiştirilmiştir. Yeni programa göre seanslar saat 11 - 1 - 2,30 - 4,30 - 6,30 ve 9 dadır.

Ankara Borsası, 30.11-940

Londra	1 Sterlin	5,24
Nevyork	100 Dolar	132,20
Cenevre	100 İsv. Frc.	29,7725
Atina	100 Drahmi	0,9975
Sofya	100 Leva	1,6225
Madrid	100 Peçeta	13,90
Budapeş.	100 Pengö	26,5325
Bükreş	100 Ley	0,625
Belgrad	100 Dinar	3,175
Yokoha.	100 Yen	31,1375
Stokholm	100 İsveç K.	31,0975

Tahvilât üzerine muamele olmamıştır

Acı bir kayıb

Arkadaşımız Sabri Subaşı dün vefat etti

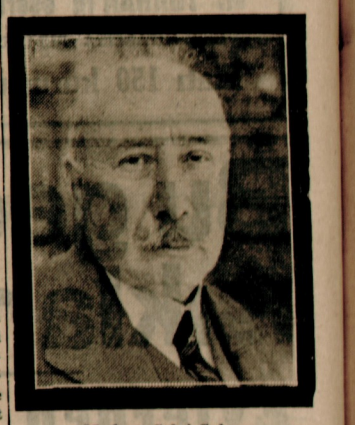

Merhum Sabri Subaşı

Bu gün arkadaşlarımızdan birini daha kaybetmiş olmakla pek elemliyiz. Türk matbuatının emektar muharrirlerinden olup müessesemizin on yedi senedenberi mutemedlik vazifesini ifa eden Sabri Subaşı, evvelki gece Tanrının rahmetine kavuşmuştur.

Merhumun cenazesi dün Halic Fenerindeki evinden kaldırılmış, Eyübde cenaze namazı kılındıktan sonra Bahariyedeki aile makberesine defnedilmiştir.

Merhum Sabri, genc yaşında gazeteciliğe intisab etmiş, senelerce muhtelif gazetelerde çalışmış ve ahlâkı, samimiyetile herkese kendini sevdirmiştir. Merhum, hoşsohbet, güleryüzlü ve nüktedan, bütün arkadaşlarının işine koşan, kelimenin tam manasile iyi bir vatandaş, bir Türk gazetecisiydi. Ayni zamanda mahir bir avcı olan Sabri, son senelerde yaşının ilerilemiş olmasına rağmen pek sevdiği bu spordan uzak kalamıyordu.

Aziz arkadaşımıza Tanrıdan rahmet diler, kederli ailesine derin taziyetlerimizi sunarız.

Ekmek fiatları etrafında yapılan tetkikat

Belediye İktisad müdürlüğü İstanbul ekmeklik buğdayının Derinceden verilmesi suretile nakliye ücretinin artmasından ve eski buğday yerine ekstra buğdayı verilmesinden dolayı un ve binnetice ekmek fiatlarının artırılması hakkında değirmencilerle ekmekçilerin müracaatlerini tetkik etmektedir. Yarın bu tetkikat nihayet bulacak, ağlebi ihtimal ekmek fiatları yirmi para kadar yükselecektir.

Yaz saati başladı

Dün gece saat yirmi dörtten sonra saatler bir saat ileri alınmak suretile tekrar yaz saatinin tatbikına başlanılmıştır.

Sabıkalılar, nafıa işlerinde kullanılıyor

Işıkların söndürülmesi dolayısile İstanbul Emniyet müdürlüğü sabıkalıların faaliyette bulunmamaları için sıkı tedbirler almıştır. Şehrimizde 300 kadar sabıkalı var. Bunlardan bir kısmı sokaklarda dolaşan 13 le 18 yaşlarında çocuklardır. Çocuklar, Darülâcezeye gönderilecek, diğer sabıkalılar ise gündüz polis nezaretinde inşaat işlerile temizlik hizmetlerinde çalıştırılacaktır. Bunlar geceleri de Liman idaresi yanındaki binada ikamete mecbur tutulacaklardır.

CUMHURİYET

Nüshası 5 kuruştur.

Abone şeraiti	Türkiye için	Haric için
Senelik	1400 Kr.	2700 Kr.
Altı aylık	750 »	1450 »
Üç aylık	400 »	800 »
Bir aylık	150 »	Yoktur.

Dikkat

Gazetemize gönderilen evrak ve yazılar neşredilsin edilmesin iade edilmez ve ziyaından mes'uliyet kabul olunmaz.

HAFTANIN ŞAKALARI

Her koyun.. - Benim numaram tek! - Fransa, harbi nasıl kaybetti?

Her koyun..

Her koyun kendi bacağından asılır ama başkasının midesine gider. Onun için koyun olmamaya, olunca da başkasının midesine inmemeye gayret etmek gerektir.

Acaba her koyun kendi bacağından asılmamak kabil midir?

Nasreddin Hoca bir gün dere kenarından geçerken ayakları suda bir takım çocukların birbirile kavga ettiklerini görmüş:

— Ne çekişiyorsunuz çocuklar? diye işe karışmış. Cevab vermişler:

— Ayaklarımızı suya soktuk; birbirine karıştı; ayıramıyoruz.

— Durun, ben ayırd edeyim, demiş ve elindeki değnekle vuru vuru verince:

— Ay! diyen ayağını çekmiş ve herkes malını bulmuş.

Belki koyunlarda sürü halinde iken ayakları birbirine karışır da bir dağlıç bir karaman bacağına asılır.

Hattâ hâdisat da bunun böyle olduğunu teyid ediyor. Bu sene Karaağaç salhanesinde 9000 den fazla keçi kesilmiş. Lâkin hiç bir kasab dükkânında keçi eti satılmamış.

— E bu keçiler ne oldu?

İşte yavrum, keçiler ya kıvırcık, ya kuzu bacağına asılmış olacak ki; o niyete satıldı. Biz de afiyetle yedik.

— Yahu! Bu kasablarda da hiç insaf yok! demeyin. İnsafı olsa hayvan boğazlar mı?

Bana bir kasab dedi ki:

— Efendi efendi! İstanbulda et yemek miras yemekten zordur.

— Neden?

— Neden olacak? Kızıl karaman, ak karaman, çaldır, dağlıç, kıvırcık, marya, kuzu, tiftik, kara keçi, sığır, manda, inek, malak... Hepsi et değil mi? Bunları birbirinden ayırd etmek bir hünerdir.

— E şunları bir öğrensek!

— İyi ama bunları size öğretince bize ne kalır?

Avrupada kasablık, bizdeki kadar ince değildir. Her kasab eti olduğu gibi satar. Parçalara ayırır. Şu danadır, bu koyundur der .

Orada üstelik bir de at eti satarlar. Bundan on, on iki sene evvel Pariste iken (Chartier) isminde bir lokantada yemek yedim. Beş, altı yüz kişiye birden yemek veren bu lokantanın bilhassa biftek ve emsali etlerinden memnun idim.

Üste de Pariste bana bir gezginlik âdı*z oldu idi. Şehri ekseri yaya dolaşır ve hiç bir yorgunluk duymazdım.

Bir gün arkadaşlarla otururken Parisi yaya gezdiğimden ve filan yerden falan yere kadar yaya yürüdüğümden bahsettim.

— Hayret! dediler, bu kadar uzak mesafeleri yorulmadan nasıl alıyorsunuz?

Ve bu sırada söz, yemek yediğim lokantaya intikal etti.

Oradakilerden biri:

— Bilirim. Güzel lokantadır. Yalnız orada müşterilere at eti verirler. Deyince bende bir intikal ışığı parladı. O sene yorulmadan Parisi yaya gezmemin sebebini hemen keşfettim. Kimseye bir şey demedim ama anladım ki; yediğim at etini temsil ede ede bende bir yürüklük hasıl olmuş!

O gün bu gündür - kendime - dikkat ederim. Eğer tabiatımda bir inadcılık hissedersem:

— Hay kâfir kasab! Gene keçi eti verdi. diye hükmederim. Kalabalığa uymak hissi devam ettikçe koyun eti yediğimden şüphe etmem.

Garib bir tesadüf eseri olarak da ne zaman hindi yesem beni bir düşünce alır ve evde tavuk yemeği olur da ertesi günü horozlanmaya başlarsam tavuk yerine pazardan horoz aldığıma kani olurum.

Bu müşahede ve istidlâl iyi bir tesellidir. Meziyetlerimizi olmasa bile kusurlarımızı etini yediğimiz hayvanın üzerine atar kendimize toz kondurmayız.

Benim numaram tek!

Aşinalarımdan bir muallim anlattı.

— Sınıfımdaki talebelerden birini derse kaldırdım. Orta halli bir çocuktu. Bütün gayretlerime rağmen ağzından bir malûmat koparmaya imkân bulamadım.

Çocuğa sordum:

«— Oğlum! Yazık değil mi? ebeveynin seni mektebe bunun için mi gönderiyor? Neden çalışmadın?

— Bay öğretmen! Benim numaram 333.

— Ne olmuş 333 se?

— Tek numara da onun için.

— Anlamadım.

— Efendim, bir gün tek, bir gün çift numaralar çalışacak ya! Bugün çiftlerin günü. dedi.

Ceza verdim haylaza ama bir hayli güldüm.

Fransa harbi nasıl kaybetti?

Şimdi de bu meraka düştük. «Cumhuriyet» bunu tefrika ederken diğer gazeteler de ayni işi yapmaya başladılar.

Gerçi namağlûb sanılan bir memleket nasıl yenildiğini bilmek, yenilmek istemiyenler için hayli istifadelidir. Lâkin bana sorarsanız bu mağlûbiyetin nasıl ve neden ileri geldiğini onlar da henüz farkedemediler. İş henüz pek sıcak. Zaman geçtikten sonra belki anlarlar.

Nasreddin Hoca bir gün merdivenden düşmüş. Kapının önünden geçen biri de patırtıyı işitmiş. Hoca evden çıkınca sormuş:

— Hoca Efendi! Ne o bir gürültü işittim?

— Merdivenden cübbem düştü de.. O. cevabını vermiş.

— Aaman Hoca! Hiç cübbeden bu kadar gürültü çıkar mı?

— Be canım! Ne üstüme varıyorsun, cübbenin içinde ben de vardım işte!

Demiş.

Pek üstlerine varılırsa, Fransızların da buna benzer bir cevab vermeleri mümkündür.

Düşenin dostu olmaz. - Allah saklasın - hele biryol düş de gör!.

B. FELEK

Yazan:
BURHAN FDLEK

Küçük hikâye

Hafız Sükûti

Ahmed Hidayet

Hafız Sükûti, bir çeyrek asır evvelki devre aid şık ve çelebi sarıklı tiplerinden biri idi. Sırtta parlak siyah çuhadan bir cübbe, onun içinde Hama kumaşından bir gömlek ,ayaklarda gıcır gıcır kaloş kunduralar, burnunun üstünde altın çerçeveli gözlük bütün ahbablarını yerden kandilli temennalarla selâmlıyan, çenesinin altındaki sivri sakalını oynatarak işitilmemiş fıkralar anlatan hoşsohbet, nüktedan, keyifli bir adamdı.

Fakat bir gün ansızın güler yüzü asıldı, kaşları çatıldı, neşesi kaçtı, tatsızlaştı, çekilmez oldu.

— Evlendi!

Dediler. Sonra kulaktan kulağa dedikodular yayılmağa başladı:

— O Serfiçeli Kadriye çok geçimsiz, çaçaron bir kadındır. Zavallıya bir cehennem hayatı yaşatıyor.. Allah yardımcısı olsun!.

***

Hafız Sükûti, en küçük vesileden istifade ederek binbir kusurunu bulan, en makul hareketlerini bile tenkid için durmadan söylenen Kadriyeye, ilk zamanlar sarsılmaz bir mukavemet göstermek istedi. Şikâyetlerine azarlar, feryadlarına üst perdeden haykırmalar, hıçkırıklarına homurdanmalarla mukabele etti. Heyhat.. Baktı ki çıkar yol değil!. Sinirleri harab, vücudü perişan, beyni altüst oluyor.. Derhal isminin delâlet ettiği manayı hatırladı. Müthiş fırtınalar, insafsız dalgalara, çarpılmadan, eğilmeden ve hiç bir aksülâmel vermeden, göğüs geren kayaları örnek aldı. Susmaya karar verdi.

Oh!. Hafız Sükûti dünya saadetinin en yüksek mertebesine erişmişti. Söz söylemek ve dinlemek zahmetinden kurtulup da kendisini yalnız camideki vazifesine ve zaman zaman da nefsini muarakabeye hasretmeğe başlayınca zihninde birdenbire büyük bir inkişaf peyda oldu. Ona artık düşünmekten başka hiç bir şey zevk vermiyor, her an tatlı hulyalarını, harikulâde fikirlerin kucağında ve koynunda yaşıyordu. O hulyaları ve fikirleri fırsat buldukça bir defterin yaprakları üzerine kaydetmeğe balşadı. Üç sene sonra ortaya osmanlıcanın en muhailed eserlerinden biri «Sükûtun faziletleri» kitabı meydana çıktı.

Hafız Sükûtinin kendi hesabına bastırdığı «Sükûtun faziletleri» kitabından, ne dersiniz, birkaç ay içinde ortada bir kaç nüsha bile kalmamıştı. Anlaşılan Üstadın tavsiye ettiği usul ve gösterdiği yol bir çoklarının başına sade aile yuvasında değil, siyaset sahasında ve mumuriyet hayatında da saadet ve muvaffakiyet tacları giydirmişti.

Hafız Sükûtinin şöhreti bütün memlekete yayılmıştı. El kadar vilâyet gazetelerinde bile ondan ve kitabından bahsediliyor, hiçbir mecliste ismile müsemma bu âlimin dehasında şüphe olunmuyordu. Altı ay içinde arabcaya ve farisiye tercüme edildi.

Şark ufukları Hafız Sükûtinin isminin ve kitabının akislerile çınlıyordu. Sade memleket ahalisi değil, bütün İran ve Arabistan halkı bu ayni zamanda hem orijinal, hem de pratik eserin yaratıcısını görmek, o inci pahasındaki, altın kıymetindeki sözleri, nasihatleri bizzat müellifinin ağzından dinlemek istiyorlardı.

İki günün birinde sade vilâyet, kaza merkezlerinden değil, yabancı şehir belediyelerinden de mektublar, davetiyeler geliyor, Hafız Sükûtiye senelerce geçinmesini temin edecek paralar mukabilinde tek bir konferans vermesi rica olunuyordu. Üstad, hiç şüphesiz böyle bir teklifi reddedemezdi. Hem memleketin menfaati, hem de kendi istifadesi bahis mevzuu idi.

Vatanı baştan aşağıya gezecek, Suriyeyi, Irakı, İranı dolaşacak, sade vatandaşlarını değil, milyonlarca müslümanı da irşad edecekti. Hafız Sükûti, hemen sarığı biraz daha büyüttü, cübbeyi biraz daha genişletti ve sakalı biraz daha kabarttı. Yakın vilâyetlerden başlayarak cenubî Anadolu şehirlerinde, kasabalarında nutuklar verdi. Suriyeden Iraka geçti, oradan İrana uzandı, dönüşte şark vilâyetlerimize uğradı.

Mevzu daima ayni idi: «Sükûtun faziletleri!» Lâkin, Hafız Sükûti, kısa bir zamanda kucakladığı servet ve muvaffakiyet ilâhesini ilham perisi olarak kullanmakta da müşkülât çekmiyordu. Onun için ayni bahsi memleketine, halkına, hatta içinde bulunduğu mevsime, karşılaştığı haleti ruhiyeye göre değiştirerek zar

Siyasî icmal

Laval'in yeni seyahati

Laval'in, Her Hitler tarafından vuku bulan davet dolayısile Berline hareket etmek üzere olduğu bildiriliyor. Bu haberin ifade ettiği mana, Almanya ile Fransa arasında sulh temini için sarfolunan mesainin yenilenmek üzere olduğudur. Fakat bu mesainin intac edilebilip edilemiyeceği hakkında söz söylemek sırası henüz hulûl etmemiştir.

Almanya ile Fransa arasında vuku bulan müzakerelerin esasları hakkında alınabilen bütün malûmatın birleştiği bir nokta Alzas Loren'in Almanyaya devredileceğidir ve Almanyanın Fransadan daha fazla arazi istemiyeceğidir. Hatta hür Fransız mehafilinden sızan haberlere göre, Almanya, ana Fransadan, yahud Fransa müstemlekelerinden toprak ayırıp İtalyaya vermek niyetinde değildir. İtalyaya verilecek bütün Fransız arazisi, Fransız Somalisinden ibarettir.

Bu vaziyet, Almanyanın Fransa ile nispeten ehven şartlar dairesinde barışmak fikrinde olduğunu hissettirse de, bu ehven şartların kolay kolay göze alınmıyacak fedakârlıklar mukabilinde temin olunacağı da anlaşılıyor. Çünkü alınan haberlere göre Almanya, Fransız donanmasının dahi Fransanın elinde kalmasına razı oldukları halde Fransız deniz üslerinin ve Fransız limanlarının Almanya tarafından kullanılmasını istemektedir.

Fransız deniz üslerinin ve limanlarının Almanlar tarafından kullanılması, İngiltereninin bunları düşman üssü ve düşman limanı sayarak bombardıman etmesine sebeb olacağı gözönüne getirilirse Alman sulhunun neyi istihdaf ettiğini keşfetmek kolaylaşır. Hedef, Fransa ile İngiltere arasında harb kopmasına sebeb olmak ve böylece mihver cephesinde İtalyanın yapamadığını Fransaya yaptırmaktır.

Fransadan toprak alıp İtalyaya vermemek yolundaki haberler de bilhassa bu hedefin gözetildiğini apaçık göstermektedir.

Anlaşılan Laval'in bu defaki Berlin seferinde meşgul olacağı en mühim mesele de budur.

Fakat Fransanın vaziyetine yakından aşina olanlar, onun İngiltereye karşı harbe girmek niyetinde olmadığını anlatıyorlar.

Fransada efkârı umumiye, günden güne İngilterenin mukavemetine, bu mukavemetin gittikçe inkişafına ve taarruzî bir mahiyet almakta olduğuna bakarak Fransanın, ancak İngiliz zaferi sayesinde kurtulacağına inanmakta ve bu yüzden İngilterenin zaferini beklemektedir. Fransız milletini İngiltere aleyhinde harbe sürüklemek imkânsız sayılacak derecede güçtür. Ve Laval'in bu yolda sarfedeceği bütün gayretlerin boşa gideceği anlaşılıyor.

Rumanyadaki anarşinin doğuracağı neticeler

Rumanyada başgösteren siyasî katliâmlardan sonra bu anarşinin verebileceği neticelerin en bellibaşlıları siyaset ufkunda yavaş yavaş teressüm ediyor.

Bunların en birincisi Rumanyanın daha şümullü bir Alman işgali altına alınması ihtimalidir.

Almanyadan yükselen sesler Rumanyada kopan fitne ve fesadı tasvib ettiğine göre bu fitne ve fesadın kolay kolay önüne geçileceği tahmin edilemez. Bu fitne ve fesadın genişlemesi ise, işgalin genişletilmesi ve en şümullü mahiyeti alması için en müsaid zemini hazırlar.

İkincisi, Macaristanın Rumanyaya karşı yeniden harekete geçerek, geçenlerde yarısından fazlasını istirdad ettiği Transilvanyanın gerisini de almağa teşebbüs etmesi ihtimalidir.

Bundan da anarşinin bir taraftan Rumanyaya milli varlığının kılıç artıklarını da zayi ettireceği ve yeniden arazi kayıblarına uğramasına sebeb olacağı anlaşılıyor.

Bu hâdiselerin tesiri, mevzii mahiyette kalır mı, kalmaz mı? Bu apayrı bir meseledir ve herhalde Rumanyanın hayatile alâkadar olan bütün taraflar bu meseleleri yakından tetkik etmekte ve her inkişafı tam uyanıklık içinde gözetlemektedir.

Ömer Rıza DOĞRUL

Yeni banknotlar

Ankara 30 (a.a.) — 30/11/940 akşamı itibarile Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasının banknot emisyonunun vaziyeti şudur:

	Lira
Bankanın açılışında banka kanunu mucibince deruhde edilen miktar	158,748,563
Banka kanununun 6-8 inci maddelerine tevfikan hazine tarafından vaki tediyat olup tedavülden geri çekilmiş olduğundan bundan tenzil olunan	19,746,696
	139,001,867
Bu miktara banka kanunu mucibince altın mukabili yapılan emisyon	19,000,000
İle reeskont mukabili yapılan emisyon	242.000.000
	400,001,867

30/11/1940 tarihindeki tedavülün umum yekûnu dört yüz milyon bir bin sekiz yüz altmış yedi liraya baliğ olmaktadır.

Bu yekûnun 371,994,490 lirası yeni harfli banknotlardan, mütebaki 28 milyon 7,377 lirası da eski harfli banknotlardan müteşekkildir.

İngilterenin iaşe vaziyeti çok iyi

Londra 30 (a.a.) — Röyter ajansının parlamento muhabiri yazıyor:

Ticaret filosunun uğradığı zayiata rağmen kış için gıda maddeleri bakımından hiç bir endişe sebebi mevcud değildir. Vesika usulünün genişletilmesi muhtemel olmakla beraber bu hususta henüz hiç bir karar verilmiş değildir.

Düşmanın şiddetli taarruzlarına rağmen yiyecek maddeleri vaziyeti iyidir.

SON HABERLER

Devlet fabrikaları murakabe heyeti

Dün Ankarada Başvekilimizin riyasetinde toplanan heyet, raporların tetkikine başladı

Ankara 30 (a.a.) — Sermayesi devlet tarafından verilmek suretile kurulan iktısadî teşekküllerin 1939 yılı bilânçolarile kâr ve zarar hesablarını tetkik etmek üzere Büyük Millet Meclisi Adliye, Bütçe, Divanı Muhasebat, İktısad, Maliye ve Ziraat encümenlerinden seçilen azalardan ve Divanı Muhasebat birinci reisile umumî murakabe heyeti reisi ve bu iktısadî teşekküllerin, sermayeleri bir milyon liradan fazla millî bankaların idare meclisi reis ve umum müdürlerinden mürekkeb umumî heyet bugün öğleden önce Başvekil Doktor Refik Saydamın riyasetinde Büyük Millet Meclisinde toplanmıştır.

Başvekilimiz bir nutuk söyliyerek ezcümle demiştir ki:

«— Umumî murakabe heyeti mesaisinin muhassalasını teşkil eden raporlarda kemiyet bakımından tezayüd müşahede edildiği gibi keyfiyet itibarile de fark ve terakki bulacağınızı ummaktayım. Murakabe heyetinin, inkişaf etmekte olan çalışmaları bu teşekkülün devlet iktısadî teşebbüsleri ve umumiyetle memleket iktısadiyatı için zamanla daha çok faydalı olacağı yolundaki kanaatimi takviye etmektedir.»

Başvekilimizin nutkundan sonra ruznamesindeki maddelere geçmiş ve buna tevfikan iki kâtib seçtikten sonra murakabe heyeti raporları okunmuştur.

Umumî heyet bunu takiben bu raporların tetkiki için muhtelif komisyonlara aza intihab eylemiş ve toplantısına nihayet vermiştir.

Rumanyada bir çok kanlı hâdiseler oldu

(Baş tarafı 1 inci sahifede)

Mareşal Kesitel müzaheret vadetmiş!

Londra 30 (a.a.) — Demirmuhafız kurbanlarının yüzlere baliğ olduğu şimdi öğrenilmektedir. Bükreşte anbean hakikî muharebeler vukuu bekleniyor. Mareşal Keitel, General Antonesko'ya bir telgraf çekerek kendisine muzaheret vadinde bulunmuştur. Rumanyada bulunan Alman askerleri 60,000 dir.

Maruf nazi teşkilâtçıları tayyare ile geldiler

Bükreş 30 (a.a.) — D. N. B. ajansı bildiriyor:

Viyana valisi Baldur Von Schiracht ile nasyonal sosyalist partisinin yabancı teşkilât şefi Richard Bohle dün tayyare ile Bükreş hava meydanına muvasalat etmişlerdir.

Rador'a göre inzibat mükemmel

Bükreş 30 (a.a.) — Rador ajansı bildiriyor:

Yabancı matbuat tarafından neşredilen haberlerin tersine olarak Rumanyanın her tarafında tam bir sükûn ve intizam hüküm sürmekte ve lejyoner rejimi tam bir inzibat içinde faaliyetine devam etmektedir.

Alman kıtaatı kâfi miktarda..

İyi malûmat alan mahfiller, Alman askeri mevcudunun arttığı hakkındaki haberler kat'i surette tekzib edilmektedir. Alman askeri teknik talim vazifesi çerçevesi dahilindeki mevcudunu muhafaza etmektedir.

Londradaki sefaret memurlarının protestosu

Londra 30 (a.a.) — Öğrenildiğine göre Londradaki Rumen sefareti memurlarının büyük bir kısmı istifa etmiştir. Bükreşe gönderilen bu istifalar son kanlı vak'alardan mütevelliddir.

Codreanu'nun şerefi iade edilmiş!

Bükreş 30 (a.a.) — D. N. B. ajansı bildiriyor:

1938 de Codreanu aleyhine ikame edilerek Codreanu'nun askeri mahkemece vatan haini olarak mahkûm edilmesine müncer olan davanın dün tekrar görülmesi üzerine bu hüküm iptal edilmiş ve ölü lejyoner şefinin şeref ve haysiyeti iade edilmiştir.

Demir Muhafızlar başının küllerine yapılan merasim

Bükreş 30 (a.a.) — «Havas» Codreanunun ve 13 lejyonerin külleri bu sabah merasimle Bükreşe nakledilmiştir. Yapılan ayinde General Antonesco, bütün nazırlar, Almanya, İtalya, İspanya ve Japonya elçileri de hazır bulunmuşlardır.

Bütün mekteblerle alayın güzergâhındaki bütün mağazalar bu vesile ile kapatılmıştır.

Küller lejyoner hareketinin merkezi olan Yeşil saraya konulmuştur.

Dahilî vaziyet gergin olmakla beraber Bükreşte sükûnet caridir.

Siyasî mahfiller kabinenin tadilini derpiş etmekte berdevamdırlar. Şimdiye kadar Jilava cinayetinin faillerinden hiç biri bulunmamıştır. Yeni idamlar vuku bulduğu hakkında bir şayia dolaşmışsa da bu şayianın tahkikine imkân hasıl olmamıştır. Ordu, asayişin muhafazası için General Antonesko'ya tam bir muzaheret göstermektedir.

Ricat eden İtalyan askeri

[Baş tarafı 1 inci sahifede]

Manastırdan haber verildiğine göre, 8 İtalyan dün Yugoslavya makamatı tarafından kamplarda tecrid edilmiştir.

Ricat eden İtalyan askerleri kurşuna diziliyormuş

Londra 30 (a.a.) — Times gazetesinin Balkan muhabiri yazıyor

Atina resmî mahfilleri askerî harekâtın inkişafına intizaren ihtiyatlı davranmakta iseler de cepheden gelen haberler memnuniyet vericidir. Pek yakında yeni terakkiler haber verileceği anlaşılıyor. İtalyanların şimalî Arnavudluktan aldıkları takviye kıt'alarına rağmen Yunanlılar İtalyan mukavemetini kırmağa devam etmektedirler.

İtalyan subaylarının ricat edecek İtalyanların onda birini kurşuna dizecekleri bildirilmek suretile bazı noktalarda mukavemeti temin ettikleri haber verilmektedir. Bu suretle bazı köylerde şiddetli muharebeler olmuşsa da Yunan kıtaatının maneviyatı düşmanın mukavemetini kırmaktadır.

Yunan tebliği

Atina 30 (a.a.) — Yunan Başkumandanlığının dün akşamki 34 numaralı tebliği:

Cephenin muhtelif noktalarında cereyan eden muharebeler neticesi olarak Arnavudluk arazisi dahilinde ve bilhassa Komispolis'in şimalinde yeni mevziler işgal edilmiştir. İki top, mütead - did otomatik silâh ve esir elimize düşmüştür.

Hava kuvvetlerimiz düşman hatları üzerinde kesif uçuşları ve avcı devriyeleri yapmıştır.

Düşman hava kuvvetleri cephe üzerinde bazı noktaları, Epir, Kefelonya, Zanta, Leucas ve Moranın garb sahillerinde bazı şehir ve köyleri bombardıman etmiştir.

Yunanlılar bir İtalyan tahtelbahrini batırdılar

Atina 30 (a.a.) — Resmen bildirildiğine göre bir Yunan torpidosu bir İtalyan denizaltısını batırmıştır.

İtalyan tebliği

İtalyada bir mahal 30 (a.a.) — İtalyan orduları umumî karargâhının 176 numaralı tebliği:

Yunan cephesinde düşman taarruzlarını tardeden kıt'alarımız, bazı noktalarda mahallî mahiyeti haiz müessir mukabil taarruzlarda bulunmuşlardır.

Transocean ajansının gülünç bir tevili

(Baştarafı 1 inci sahifede)

verdiği haberler zümresinden addetmek gayet tabiî idi.

Transocean ajansı ahiren bize müracaat ederek bu haberlerden hiç birinin kendisine aid olmadığını ve 30 metre 63 kısa dalga ile işliyen telgraf verici merkezi kendisinin olmakla beraber günün muayyen saatlerinde bazı ecnebi ajansların hesabına işlemekte bulunduğunu bildirmiş ve bu haberlerin o ecnebi ajanslara aid olduğunun tasrihini rica etmiştir.

Alman meslektaşımızın bu talebine memnuniyetle muvafakat ediyoruz.

Zaferin pahası!

(Baştarafı 1 inci sahifede)

İngiltere hesabına diğer 60 vapur inşası için de görüşmeler yapılmaktadır.

Şimdiye kadar Amerikaya yatırılan paralar

Vaşington 30 (a.a.) — Amerika Maliye Nezaretinin bugün bildirdiğine göre, İngiltere harbin birinci yılı zarfında harb malzemesi satın almak için mühim miktarda yaptığı altın satışından başka Amerikadaki matlubatından 315,749,000 dolar sarfetmiştir. Bununla beraber, bu devrenin nihayetinde İngilterenin elinde en az nakid olarak 385,719,000 dolar bulunmaktadır. Amerika bankalarında bulunan bu paradan İngiltere hesabına duran altınlar haricdir.

İngiltere İmparatorluğundan sene zarfında Amerikaya gelen altının kıymeti dört milyar dolar olarak tahmin edilmektedir. Bu paradan harb malzemesi satın alınması için büyük miktarlar sarfedilmişse de mezkûr satışların bedeli malûm değildir.

Çörçil 66 yaşında

Londra 30 (a.a.) — Başvekil Çörçil bu gün 66 yaşındadır. Bu yıldönümü münasebetile kendisine memleketin ev imparatorluğun her tarafından muazzam miktarda tebrik telgrafı gelmiştir.

Yıldönümlerini hususî bir surette tes'id itiyadı olmıyan Çörçil, gene erkenden işlerine başlamıştır. Çörçil, sabahleyin şafakla kalkar ve ekseriya da sabaha kadar çalışır.

Dost Yugoslavya

Bugün millî birliğinin yıldönümünü yaşıyor

Büyük Yugoslav Kralı müteveffa Aleksandr'ın müttehid Krallığı kurduğu sıralarda alınmış bir resmi

Yugoslav dostlarımız bu gün millî bayramlarını tes'id ediyorlar. 1 kânunuevvel 1918, Yugoslav tarihinin en mühim günlerinden biridir. Avustur - ya - Macar İmparatorluğu parçalandıktan sonra teşekkül eden ve Hırvat ve Sloven millî hakimiyetini temsil eden Zagreb millet meclisi murahhasları, aynı zamanda saltanat naibi olan Veliahd Prens Aleksandr'ın huzurunda, Belgradda, Slovenlerle Hırvatların Sırbistanla birleşmek hususundaki emellerini ifade etmişlerdi.

Şanlı Karacorceviçler hanedanına mensub krallar tarafından sevkedilen bütün Yugoslav enerjilerinin istihdaf ettiği milli birlik emeli bu suretle nihayet tahakkuk etti.

Denilebilir ki, bu 1 kânunuevvel 1918 tarihi, Yugoslav tarihinin şahikasıdır Zira, bütün Sırblar, Hırvatlar ve Slovenler, o gün, ayni müşterek evde toplanmış oldular, Yugoslavlar, bu - azzam millî birlik eserini vücude getirmek için yaptıkları bütün fedakârlıkları ve çektikleri bütün ıztırabları hatırlarlar. Bu sebeble, onu, en kıymetli malları telâkki ederler ve icab ederse, onu muhafaza için yeni ıztırablar çekmeğe ve yeni fedakârlıklara katlanmağa amadedirler. Yugoslavyada, bu hususta tam bir ittifak vardır.

Millî birlik, bundan az bir zaman evvel, kat'i ve resmî bir şekilde teyid edilmiştir. 26 ağustos 1939 da imzalanan Sırb - Hırvat anlaşması dahilî ihtilâflara nihayet vermiş, ve Sırblarla Hırvatların, bir arada yaşamak, vatanın iyiliği için elbirliği yapmak ve icab ederse birlikte çarpışmak hususundaki azmini bir kere daha ilân etmiştir.

Avrupanın, içinde yaşadığı şu karışık günlerde bu ittifak Yugoslavya emniyetinin başlıca zamânıdır.

Dost memleketi tebrik ve millî birliği içinde hür ve müstakil, yaşamakta devam etmesini samimiyetle temenni ederiz.

Chautemps Amerikada

Nevyork 30 (a.a.) — Lizbondan gelmekte olan sabık Fransız Başvekili Chautemps, ailesile birlikte cuma günü Nevyorka vâsıl olmuştur. Şimalî Afrikadan Lizbona bir balıkçı gemisile geçmiş olan sabık Başvekil Amerikaya vapurla gelmiştir.

Chautmeps, Vichy hükûmeti tarafından Brezilyaya büyük elçi tayin edilmesinin, ahvalin değişmesi dolayısile iptal edilmiş olduğunu söylemiştir.

— Eski şiirin rüzgâriyle —

İsmail Dede'nin Kâinat'ı

Mesnevî şevkini eflâke çıkarmış nâyiz
Haşredek hemnefesi Hazreti Mevlânâyiz

Sîne sûraâh-be-sûrâh kanar vecdinden
Teşne-i zevk-i ezel leb-be-leb-i sahbâyiz

Şeb-i lâhûtda manzûme-i ecrâm gibi
Lâfz-ı bişnev'le doğan debdebe-i m'anâyiz

Mey'i peymâne-be-peymâne döken sâkiden
Yine peymâne diler neşve-i sertâpâyiz

Şems-i Tebrîz hevâsiyle sema' üzere Kemâl
Dahil-i dâire-i bâlüper-i Monlâyiz.

YAHYA KEMAL

Bu gece bütün Türkiyede ışıklar maskelenecek

(Baş tarafı 1 inci sahifede)

muhtemel görülmektedir. Evlerde ışık maskelenmesi için verilen müsaade dün akşam bittiği cihetle dün maskeleme işine yarayacak eşya satan mağaza ve dükkânların bu arada siyah bez satan Yerli Mallar Pazarında izdiham derecesinde kalabalık göze çaçrpmakta idi.

Bu gün pazar olmasına rağmen resmî dairelerde maskeleme işi üzerinde çalışılacaktır.

Üniversitede ders saatleri

Işıkların karartılması dolayısile, Üniversite idaresi ders saatlerinde tadilât yapmıştır.

Yarından itibaren fakültelerin dersleri saat 9 da başlıyacak ve 16,30 da nihayete erecektir. Yalnız Tıb Fakültesinde tedrisat sabahleyin saat 8,30 da başlayıp 17,50 de bitecektir.

Lisan dersleri, bu sömestre mahsus olmak üzere 16,30 da başlıyacak ve 18,20 de nihayet bulacaktır. Her talebe haftada yalnız bir gün birbiri üzerine iki kur yapacaktır. Uzak yerde otu - ranlar lisan derslerinin ihtiyariliğinden istifade edebileceklerdir.

İnkılâb dersleri saat 17 den 17,50 ye kadar yapılacaktır. Yalnız çarşamba günleri bu dersler 16,30 da başlayıp 18,10 da bitirilecektir.

Üniversite tarafından talebelere ve halka verilmekte olan serbest konferanslar, salı günleri 17 de başlayıp 18,20 de bitirilecektir.

Yeni lisans verilen iki madde

Ankara 30 (a.a.) — Ticaret Vekâletinden tebliğ edilmiştir:

Yabancı ülkelere ihrac edilecek mahsulât ve mamulâtın lisansa tâbi tutulması hakkında 2/13477 sayılı kararnamenin tatbikına mütedair tali - matnamenin lisans verilmiyen maddelere aid bir numaralı listesinde bulunan ve gümrük tarifemizin 233 pozisyonuna dahil defne yağının, ayni talimatnamenin lisans verilen maddelere aid iki numaralı listesine alındığı bildirilir. Gene ayni şekilde gümrük tarifemizin 645 pozisyonuna giren zift de ayni listeye alınmıştır.

Acaba ikisi birden olur mu ?

(Baştarafı 1 inci sahifede)

ten mustaribdirler. Çankof mihver devletlerile ve Sovyet Rusya ile takib olunan dostluk siyasetinin taraftarıdır.

Çankof Kralın nutkunda Bulgaristanla Sovyet Rusya arasındaki münasebatın iyi bir tarzda inkişaf ettiğine işaret etmiş olmasını alkışlayarak sözünü bitirmiştir.

Eski Başvekilin biraderi meb'us Petr Köseivanof 1918 den sonraki hâdiseleri hikâye ederek silâha müracaat etmeksizin muahedeleri tadil ettirmek fikrinde olduklarına işaretle demiştir ki:

«— Yugoslavya ile olan münasebatımız dostça olmalıdır. Fakat Bulgarların mutalebatı da nazarı dikkate alınmalıdır. Bulgaristan şimdi Ege denizinde bir mahrec istemektedir. Biz buna vâsıl olmak için sulh yolunu takib arzusundayız. Fakat sulhu istiyen harbe de hazır olmalıdır.»

Meb'us, Sovyet dostluğundan da israrla bahsetmiştir.

General Pavloff müzakeratın sonunda söz alarak şu beyanatta bulunmuştur:

«— Bulgaristan için iki hareket tarzı vardır: Harbe girmek veya bitaraflığını muhafaza etmek. Biz bitaraflığımızı muhafaza mecburiyetindeyiz.»

General, bundan sonra Ege denizinde mahrec talebi hakkındaki iddialara iştirak etmiştir.

Sobranya meclisi bu son nutku müteakıb müzakeratını bitirmiştir.

Sofyanın yeni tekzibi

Sofya 29 (a.a.) — Bulgar ajansı, Atinadaki Bulgar elçisinin Bulgar istekleri hakkında Yunan hükûmetine bir nota verdiği hakkında yabancı memleketlerde yeniden intişar eden haberleri kat'i bir surette tekzibe mezundur. Bu haberler tamamen uydurmadır.

Sivasta pasif korunma denemesi

Sıvas 30 (a.a.) — Dün şehrimizde saat 10,30 da başlıyarak bir saat devam eden hava tehlikesine karşı pasif korunma denemesi yapılmış ve muvaffakiyetle neticelenmiştir.

Kristof Kolomb'un yumurtası

[Başmakaleden devam]

Herhalde şuurlu bir himmetle bugün bu işi başarmanın bütün unsurlarına malik sayılacak vaziyette bulunuyoruz.

Umumî olarak şöyle bir hesab verebiliriz: Hatta motör fabrikaları da dahil olmak üzere memleketin en muvafık yerlerinde vücude getireceğimiz tesisatla az zamanda bizzat kendi yapımız en mükemmel ve en modern tayyarelere, meselâ bunların 2500 - 3000 ine sahib olmaklığımız için 100 milyon lira kâfidir.

Bu parayı defaten vermekliğimize ihtiyac da yoktur. Bir tayyare fabrikası 500 - 600 bin liralık nispetle çok basit bir müessesedir. Paranın çoğu imal edeceğimiz tayyarelerin malzemesi için lâzımdır. Böylelikle kendi yapımız her çeşid uçaklar, dışarıdan satın aldıklarımıza nispetle bize yarı fiatına mal olacaktır. Sonra kendi yapımız olan tayyarelerin bizim daha büyük bir hakimiyetle kullanacağımız silâhlar olacağını da düşünmek lâzımdır.

Havacılık endüstrisinin memlekette tesisile imalâtın ileri götürülmesi bizzarure tedricî bir yol takib edecektir. Bittabi bu tesisat ne olsa zaman ister. Binaenaleyh 100 milyon liralık bir plânın maddî ve nakdî bakımdan milletçe tahakkuk ettirilmesi işi on, on beş yıllık bir müddete taksim olunabilir. Demek ki milletçe ve hükûmetçe bu işe her yıl 8 - 10 milyon lira tahsisi kararlaştırılmakla bu mesele esasından halledilmiş olur. Karşılığı milletçe derhâde olunmuş olduktan sonra meselenin nakdî tarafı artık sadece malî bir kombinezon meselesi olmuş olacak, fakat hakikatte ihtiyacımız olan tayyareleri bizzat kendimizin yapmaklığımız meselesi Kristof Kolomb'un yumurtasına benzer bir kolaylıkla imkân dairesine girmiş bulunacaktır.

Bu işe karar vermek, bugünden yarına Türk millî müdafaasını abilidiğine kuvvetlendirmek demektir.

Havacılık Kurumumuzun mufassal ve müdellel bir raporla bu mesele üzerinde hükûmetimizi tenvir etmesini ehemmiyetle temenni ediyoruz.

YUNUS NADİ

Mevlid

Kıymetli eşim Dr. Besim Ruşen Kanadlının ruhuna ithaf edilmek üzere bu salı öğle namazından sonra Aksaray Valide camiinde Mevlid okunacağından bütün aile dostlarımızla arzu edenlerin teşrifini rica ederim.

Eşi Vedia Kanadlı

İRTİHAL

Tüccardan Rizeli Hacı Yusuf zade B. Muharrem vefat etmiştir. Merhumun cenazesi bu gün saat 10,30 da Fatihte tramvay durağı altında Açıklar sokağındaki evinden kaldırılacak, cenaze namazı Eyüb camiinde kılındıktan sonra Eyüb aile kabristanına defnedilecektir. Allah rahmet eylesin.

***

Üniversite, İspençiyarî nebatat ve genetik asistanı Fahire Yenal ve Ankara Münakalât Vekâleti mühendislerinden Galib Yenalın babaları, emekli veteriner albay İsmail Hakkı Yenal 29/11/940 cuma günü vefat etmiştir. Allahtan büyük ve ezeli rahmetler.

***

İstanbul 4 üncü Noterliği veznedarı Salâhaddin Maral dün anî bir şekilde ölmüştür. Cenazesi bu gün öğle üzeri Cerrahpaşa hastanesinden kaldırılarak Karacaahmedde aile mezarlığına defnedilecektir. Mevlâ rahmet eyliye.

MARMARAda
TOP SESLERİ
gibi 2000 kişinin hep birden kahkahaları. Türk artistlerinin ilk defa dünya şaheserleri ayarında yarattıkları
AKASYA PALAS
Süper filmimizi tes'id ediyor...
Ayrıca: JURNAL FİLM ve zengin ilâveler.
İzdihama mahal kalmamak için bu filme mahsus matineler: 1,30 — 3,30 — 6.
Gece: 8,30 da

TAKSİM sinemasında
Senenin en muhteşem, en mükemmel filmi
YILDIZ SULTAN
ABDÜLVEHAB'ın yegâne rakibi: ABDÜLGANİ ESSEYİD
AŞKIN GÖZYAŞLARI muganniyesi: NECAT ALİ'nin
TÜRKÇE SÖZLÜ - ARABCA ŞARKILI
Gördüğü fevkalâde rağbet üzerine
2 nci hafta olarak devam ediyor
Seanslar: 11 - 1 - 2,30 - 4,30 - 6,30 ve 9 da

ALEMDAR ve MİLLÎ de
LEYLÂ ile MECNUN filminde
MÜNİR NUREDDİN'in
misli işitilmemiş dehalı şarkısını dinleyiniz.
12 günde
272,000 kişi
Akın devam ediyor!
2 nci haftanın son günleri

Bugün SAKARYA sinemasında
Güzel ve büyük 2 film birden:
PRENSLERİN GECELERİ
Aşk... Güzellik.., Zenginlik..,
JEAN MURAT — KATHE DE NAGY
tarafından
AŞK MAHKÛMU
Neş'eli ve güldürücü bir film
FERNANDEL - MONA GOYA
tarafından
Matineler saat 11 de başlar.

Bu hafta SÜMER Sinemasında
DANİELLE DARRİEUX
JEAN KİEPURA ve LUCİEN BARROUX
İKİ GÖNÜL BİR OLUNCA
Muhteşem ve mükemmel musikili ve şarkılı filmde sevimlilikleri, neş'eleri ve cazibeleri itibarile emsalsizdirler. Monte Karlo'nun lüks hayatı arasında çevrilen ve Monte Karlonun gece hayatını... Operasını.., Serenadlarını.., Kazinosunu.., Tasvir ve bunlar arasında canlı ve cazib bir aşk macerası... İlâveten: BİR MUZİK HALL SUARESİ
Seanslar: 11 - 1 - 2,30 - 4,30 - 6,30 ve 9 da

Büyük bir san'at gecesi
İlk operet san'atkârımız
Cemal Sahir jübilesi
3 birincikânun salı, Şehir tiyatrosu komedi kısmında Şehir tiyatrosu artistleri
San'atkâr Naşid
Prima Donna, Nevart, İrma Toto
Konser. Naşidin Nasraddin Hocası
Biletleri evvelde alınız.

Bütün ruhları şahlandıran... Bütün gönüllere zevk ufukları açan, hayat ve hareket filmi
KOLEJLİLER REVÜSÜ
DİCK POWELL - ROSEMERY LANE
PRİSCİLLA LANE'nin kudretile bir harika...
— FRED WARİNG'in cazile bir ateş...
— HOLİVUD güzellerile bir efsane dünyasıdır...
— Temsillerini hazırlamak... Gençlik ateşini kalblerinde duymak... O günlerin havalini yaşamak isteyenler...
Bugün LÂLE ye koşsun
DİKKAT: LONDRA üzerinde ilk büyük hava taarruzu
Seanslar: 11 - 1 - 2,30 - 4,30 - 6,30 ve 9 da

BUGÜN MELEK Sinemasında
ŞAHANE BİR AŞKIN ŞAHANE FİLMİ
TAÇLI BAŞLAR ARASINDA KANLI BİR DAVA
SALTANAT KURBANLARI
Senenin en nefis FRANSIZ filmi. Baş rollerde:
EDWİGE FEUİLLERE - JOHN LODGE
Bugün seanslar: 11 - 1 - 2,30 - 4,30 - 6,30 - ve 9 da

Beşiktaş SUAD PARK Sinemasında
MADAM BUTTERFLY
Matineler 2.30 dan itibaren devamlıdır

İki kahkaha Kralı LOREL — HARDY'nin en son, en fazla gülünçlü ve en eğlendirici
LOREL - HARDY
HAYDUDLAR ARASINDA
TÜRKÇE sözlü büyük komedileri
SARAY SİNEMASI
Müdavimlerinin bütün kederlerini unutturmaktadırlar.
İlâveten: Foks Jurnal son dünya ve harb haberleri.
Seanslar: Saat 11 - 1 - 2,30 - 4,30 - 6,30 ve 9 da

SPOR

Bugün yapılacak lik maçları

Lik maçlarına bu gün Şeref ve Fenerbahçe stadlarında devam edilecektir. Fenerbahçe stadında Galatasaray - Beykoz, Fenerbahçe - Vefa takımları karşılaşacaklardır. Şeref stadında da Beyoğluspor - Kasımpaşa, Süleyma - niye - İstanbulspor, Beşiktaş - Topkapı takımları maç yapacaklardır.

Bunlardan başka Karagümrük ve Anadoluhisarı sahalarında da ikinci küme maçlarına devam edilecektir.

Basketbol şampiyonası

İstanbul basketbol ajanlığı tarafından tertib edilen resmî maçlara bu gün Eminönü Halkevinde başlanacaktır. Galatasaray - İstanbulspor, Beyoğluspor - Kurtuluş üçüncü kategori maçları saat 14 te; İstanbulspor - Kurtuluş ikinci kategori maçı da saat 15 te yapılacaktır.

Çocuk Esirgeme Kurumu menfaatine boks maçları

İstanbul boks ajanlığı, Çocuk Esirgeme Kurumu menfaatine büyük bir boks maçı tertib etmiştir. Müteaddid sikletler arasında yapılacak maçlar, 15 birincikânunda Maksim salonunda icra edilecektir.

RADYO

Bu günkü program

1/12/940	PAZAR
9,00 Program	18,03 Cazband
9,03 Müzik	18,50 Fasıl heyeti
9,15 Haberler	19,30 Haberler
9,30 Müzik	19,45 Şarkılar
9,45 Yemek listesi	20,15 Müzik (Pl.)
★	20,30 Konuşma
12,30 Program	20,45 Saz eserleri
12,33 Fasıl heyeti	21,15 Konuşma
12,50 Haberler	21,30 Şan (solo)
13,05 Fasıl heyeti	22,00 Müzik (Pl.)
13,25 Orkestra	22,30 Haberler
★	23,00 Dans Müz.
18,00 Program	23,30 Kapanış.

ŞEHİR TİYATROSU

TEPEBAŞI DRAM KISMINDA
Bu akşam saat 20,30 da
AYAK TAKIMI ARASINDA
Beyoğlu İstiklâl caddesinde
KOMEDİ KISMINDA
Gece saat 20,30 da
D A D I
***
TEPEBAŞI DRAM KISMINDA
Pazar gündüz saat 11 ve 15,30 da
Akşamı saat 20,30 da
AYAK TAKIMI ARASINDA
***
KOMEDİ KISMINDA
Pazar gündüz saat 11 ve 15,30 da
Akşamı saat 20,30 da
D A D I

Osmanlı Bankası

İLÂN

Osmanlı Bankasının Galata İdare Merkezile, Yenicami ve Beyoğlu Şubeleri veznelerile kiralık kasa daireleri 2 ilkkânun 1940 dan itibaren iş'arı ahire kadar aşağıda yazılı saatlerde açık bulunacaklardır:

Vezne saatleri

Adi günlerde saat 9 dan saat 12 ye kadar, saat 13,30 dan saat 15 e kadar.

Cumartesi günleri saat 9 dan saat 11,30 a kadar.

Kiralık kasa daireleri

Adi günlerde saat 9 dan saat 12 ye kadar, saat 13,30 dan 16 ya kadar.

Cumartesi günleri saat 9 dan saat 12 ye kadar.

ÇALGILAR

AHENK, MANDOLİN vesaire
Eskişehir: Ahenk mucidi S. Suad

Dr. Hafız Cemal
LOKMAN HEKİM
DAHİLİYE MÜTEHASSISI
Divanyolu 104
Muayene saatleri: 2,5 - 6. Tel: 22398

Sahib ve Başmuharriri: YUNUS NADİ
Umumî neşriyatı idare eden Yazı işleri müdürü: HİKMET MÜNİF ÜLGEN
Cumhuriyet Matbaası

TÜRKİYE KÖYLÜ ve İŞÇİ ELBİSELERİ

Toptan satış yeri:

İstanbul, Sultanhamam İrfaniye Çarşısı No. 18 - 19

SALÂHADDİN KARAKAŞLI

1/12/940 dan 10/12/940 tarihine kadar fiat ve çeşid listesidir.

	Kuruş
Fasone (Malatya) takım	525
» » çocuk »	400
» » ceketi	290
» » kilot pantalon	145
» » düz »	160
Krepsi 2 nci takım	525
» » çocuk takımı	400
» » ceket	290
» » kilot pantalon	145
» » Düz »	160
Keten jaspe kareli takım	600
» » çocuk takım	450
» » ceket	310
» » kilot pantalon	170
» » düz »	186
Keten Çulaki takım	570
» » çocuk takım	420
» » ceket	300
» » kilot pantalon	165
» » düz »	180
1 inci Acem sakalı takım	600
» » çocuk takım	450
» » ceket	320
» » kilot pantalon	175
» » düz »	195
Gri kahve gabardin takım	540
» » çocuk takım	410
» » ceket	290
» » kilot pantalon	155
» » düz »	170
Moline keten takım	610
» » çocuk takım	450
» » ceket	320
» » kilot pantalon	175
» » düz »	190
Avrupa lâcivert gabardin takım	575
» » » çocuk »	425
Fasune siyah takım	540
Haki kilot pantalon	135
Haki düz pantalon (işçi)	150
Kalın haki kilot pantalon	160
Kalın haki düz » (işçi)	175
Haki işçi ceket	165
Haki işçi takım	300
Kalın haki işçi ceket	260
Kalın haki işçi takım	450
Koruçu elbisesi 1 inci boz	
savaktan 4 parça	1100
Askerlerimize verilecek hediyelerden boz şayaktan avcı	
yeleği	180

Fiat ve çeşid listeleri her ayın birinde Cumhuriyet, onunda Son Posta, yirmisinde (Ankara) Ulus gazetelerile muntazaman neşrolunur. takib ediniz.

Emekli, Dul ve Yetimlerin Nazarı Dikkatine

Emlâk ve Eytam Bankasından:

Işıkların kararтılması dolayısile neşrettiğimiz ilânlarla maaşlarını bankamıza temlik etmek suretile alan emekli, dul ve yetimlerin ellerindeki pusulalara nazaran müracaat edecekleri saatler bildirilmişti. Bugünden itibaren saatlerin bir saat ileriye alınmış bulunması dolayısile maaş sahiblerinin bunu nazarı dikkate alarak evvelki ilânımıza göre müraacat edecekleri saati ona göre tayin etmeleri ve sabahları tediyata saat sekizde başlanacağı ve öğle üzerleri tatil yapılmıyarak fasılasız çalışılacağı ilân olunur. (11386)

ÇOK MÜHİM

Erkek ve kadın farkı yok
ADEMİ İKTİDAR, BEL GEVŞEKLİĞİ
ve zafiyeti umumiyeye karşı
HORMONA Fabrikasının
GLANDOKRATİN
HAPLARI ÇAREDİR
Her eczanede kutusu 200 kuruştur.
Reçete ile satılır.

Türkiye İş Bankası A. Ş. den:

2 kânunuevvel 1940 pazartesi gününden itibaren kasa saatlerimiz şunlardır:

9,30 — 15,30

Cumartesi günleri kasa saatlerimiz şunlardır:

9,30 — 11,30

SAFA TANGÖR'ün beklenen
MÜZİK I
Kitabı çıktı.
Toptan ve perakende satış yeri:
Jorj D. Papaiorjiu
Büyük musiki mağazası Galata
Yüksekkaldırım No. 90/92

Dadı aranıyor

Küçük çocuğuma bakmak için 30 - 40 yaş arası bir dadı arıyorum. Taliblerin kefil veya bonservis göstermesi lâzımdır. Salı ve cumadan maada her gün ikiden sonra Taksim Topçular caddesi, Tepepalas apartımanı No. 9 a müracaat.

AYDA 3 LİRA TAKSİTLE
BAYANLARA MAHSUS 14 AYAR ALTIN SAATLERİN YENİ MODELLERİ GELMİŞTİR. EMSALİ GİBİ 15 SENE TEMİNATLIDIR. TAŞRADAN SİPARİŞ ETMEK İSTEYENLERE KATALOK GÖNDERİLİR. Saat Deposu: İSTANBUL, SİRKECİDE, LİMAN HANI SIRASINDA YELKENCİ HANINDA No 8

Bahçe meraklıları

100 çeşid yediveren güller, salon palmiyeleri, manolyalar, kamelyalar, süs fidanları, envai çamlar ve saire Ortaköyde Ankara bahçesinde bulabilirsiniz.
VASİL

YENİ OMEGA KOL SAATİ

GAYET HASSAS ve Dakiktirler
OMEGA
ERGO

Umumi acentalığı: İstanbul, Kutlu han, 1/4, Taşra için acenta aranıyor

Zayi — Gölcük deniz fabrikaları umum müdürlüğü dökümhanesinden aldığım vesikamı kaybettim. Yenisini çıkaracağımdan hükmü yoktur.

329 doğumlu Ali oğlu Hasan Ayten

TOKATLIYAN OTELİ
Her Gün
MÜZİKLİ YEMEK
Meşhur
ERNA ROSELL
Kadın orkestrasının iştirakile
MATİNE DANSAN
Sevimli dansöz ve solist
HOLODNAİA
Dünya dansörleri
V A L D Y' ler
Tarafından muhtelif numaralar

Meşhur Singer saatleri hiçbir zam görmeksizin eski fiatlarla satılmaktadır

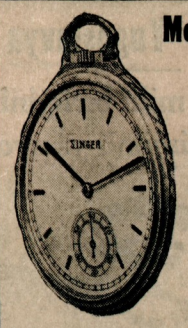

SİNGER saatinin kalitesi yüksek, mubayaa şeraiti faydalıdır.

Ceb saati Kromdan arkası fantazi	22 Lira
» » Çelikten » »	28 »
» » Kromdan » » Çok ince	25 »
» » Gümüş » » » »	30 »

Ucuz saatler hakikî tasarrufu temin etmez. Saatin kalitesi yüksek, mubayaa şeraiti faydalı olmalıdır. Türkiyede evsafının yüksekliğile şöhret bulan SİNGER saatleri bütün faydaları camidir.

Çünkü diğer marka saatlerden ucuzdur, tasarrufu temin eder.

Çünkü hayatınızda sizi başka saate muhtac etmez.

Çünkü on beş sene zarfında tamir parası vermezsiniz.

Bu fırsattan istifade etmek isteyen taşra müşterilerimiz bedelini posta vasıtasile peşin gönderdiklerinde posta ücreti tarafımıza aid olmak üzere saat gönderiliyor.

DİKKAT: Singer saatleri İstanbulda yalnız Eminönü merkezindeki mağazamızda satılır. — İstanbulda şubemiz yoktur.

SİNGER SAATLERİ Mağazası, İstanbul, Eminönü caddesi 8

İLÂN

Maliye Vekâleti ve Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasından:

28/5 ve 15/12/1934 tarih ve 2463 - 2614 numaralı kanunlar mucibince ihracına salâhiyet verilen ve geliri tamamen Sıvas - Erzurum demiryolunun inşasına tahsis olunan % 7 gelirli Sıvas - Erzurum istikrazının 20 senede itfası meşrut 5,5 milyon liralık yedinci tertibinin kayıd muamelesi 5/12/1940 akşamı nihayet bulmak üzere 20/11/1940 sabahından itibaren başlamıştır.

Tahviller hâmiline muharrer olup beheri 20 ve 500 lira itibarî kıymette birlik ve 25 lik olarak iki kupüre ayrılmıştır.

Bu tahviller umumî ve mülhak bütçelerle idare olunan daire ve müesseselerce Vilâyet Hususî İdareleri ve Belediyelerce yapılacak müzayede ve münakasa ve mukavelelerde teminat olarak ve hazinece satılmış ve satılacak olan millî emlâk bedellerinin tediyesinde başabaş kabul olunacakları gibi gerek tahvil ve gerek kupon bedelleri de tahvillerin tamamen itfasına kadar her türlü vergi ve resimden muaf bulunacaklardır.

Tahvillerin ihrac fiatı % 95 olarak tesbit edilmiştir. Yani 20 liralık birlik tahvil bedeli 19 ve 500 liralık tahvil bedeli de 475 liradır.

Kayıd muamelesi Türkiye Cumhuriyet Merkez, Türkiye Cumhuriyet Ziraat, Türkiye İş, Emlâk ve Eytam, Halk, Türk Ticaret, Belediyeler Bankalarile Sümer, Eti Banklar tarafından icra edilmektedir. Diğer bankalar vasıtasile de tahvil alımı temin olunabilir.

Sermaye ve tasarruflarını en emin ve en çok gelir getiren sahalarda işletmek isteyenlere keyfiyet ilân ve 15 günlük suskripsiyon müddeti zarfında bankalara müracaatlerinin kendi menfaatleri iktizasından bulunduğu işaret olunur. (10999)

Satılık Köknar Tomruğu

Bolu Devlet Orman İşletmesi Revir Âmirliğinden:

1 — Bolu Karacasu deposunda istifte mevcud 2692 aded muadili 1641/557 M3 köknar tomruğu açık arttırma ile satılacaktır.

2 — Tomrukların ayrıca baş kesme payları mevcud ve kabukları soyulmuş olup hacim kabuksuz orta kutur üzerinden hesablanmıştır.

3 — Tomruklara aid satış şartnamesi Ankara Orman Umum Müdürlüğünde ve İstanbul, Ankara, Bolu Çevirge Müdürlüklerinde ve Boluda Devlet Orman İşletmesi Revir Âmirliğinde görülebilir.

4 — Tomrukların muhammen bedeli 11 lira 56 kuruştur.

5 — İsteklilerin % 7,5 muvakkat pey akçesile 4/12/940 çarşamba günü saat 15 te Boludaki Revir Âmirliğine müracaatleri. (11156)

DÖKME SOBALAR YALNIZ 9 LİRAYA
Müşterilerimizin arzusu üzerine bir numara büyüğü gelmiştir. Acele alınız. Satış yerleri:
FERHAT NÂSIR
Beşiktaş, Ihlamur caddesi No. 15
ARİF NÂSIR
Beyazıd Çadırcılar caddesi No. 66
KOLTUKÇU SÜLEYMAN
Üsküdar Batmazarı
MOBİLYACI MUSTAFA
Kadıköy, Üzerlik sokak 8 - 1
MOBİLYACI YAKUB
Beyoğlu, Kalyoncukulluk caddesi 88

Beyoğlu Vakıflar Direktörlüğü ilânları

Muhammen kıymeti Lira	K.	
629	56	Firuzağa mahallesinin Türkgücü sokağında eski 23 sayılı 40 metre 50 santim arsa.
523	94	Boğaziçinde Sarıyer mahallesinin Hacıkaptan sokağında eski 19 yeni 12 sayılı ahşab ev.

Yukarıda yazılı gayrimenkullerin mülkiyetleri peşin para ile satışları on gün müddetle uzatılmıştır. ihalesi 10/12/940 salı günü saat 14 tedir. İsteklilerin Vakıf Akar ve Mahlûlât Kalemine müracaatleri. (11398)

TECRÜBELİ STENO DAKTİLO

Türkçe, ingilizce, fransızca ve almancayı iyi bilen, muhasebeye vakıf Türk tebaası bir steno daktilo hususî bir müessese tarafından aranılmaktadır. Referanslarile birlikte (R. F.) rumuzile İst. 176 posta kutusu adresine mektubla müracaat.

Ceb, Kol saatleri altın Metal 15 sene garantili 6 TAKSİTTE

Kömür ve Odun Sobaları 4 TAKSİTTE

Havagazi ve Elektrik Ocakları 4 TAKSİTTE

AEG elektrik süpürge ve fırınları 6 TAKSİTTE

Avizeler ve hediyelikler 4 - 6 TAKSİTTE

LUXOR Radyoları ve otomatik GRAMOFONLARI (Taksitle)

OSMAN ŞAKAR ve Şki.

Galata, Bankalar caddesi 59 - 47, Tel: 42769. Beyazıd, Üniversite caddesi, No. 28, Kadıköy, İskele caddesi No. 33/2.

Satılık Köknar Tomruğu

Devlet Orman İşletmesi Bolu Revir Âmirliğinden:

1 — Bolu Karacasu deposunda istifte mevcud 2309 aded muadili 1312/951 M3 köknar tomrukları açık arttırma ile satılacaktır.

2 — Tomrukların ayrıca baş kesme payları mevcud ve kabukları soyulmuş olup hacim kabuksuz orta kutur üzerinden hesablanmıştır.

3 — Tomruklara aid satış şartnamesi Ankara Orman Umum Müdürlüğünde ve İstanbul, Ankara, Bolu Çevirge Müdürlüklerinde ve Boluda Devlet Orman İşletmesi Revir Âmirliğinde görülebilir.

4 — Tomrukların muhammen bedeli 11 lira 56 kuruştur.

5 — İsteklilerin % 7,5 muvakkat pey akçesile 6/12/940 cuma günü saat 15 te Boludaki Revir Âmirliğine müracaatleri. (11187)

Kırklareli Vakıflar Müdürlüğünden:

Muhammen bedeli Lira	K.	CİNSİ	MEVKİİ
123555	50	Longoz ve Kerpiçe ormanları arazisi	Demirköy İğneada civarı

Hudud vesair evsafları 28 parça tapu senedinde muharrer bulunan yukarıda cins ve mevkii ve muhammen bedeli yazılı orman ve arazinin müzayedeye vaz'ı ve müzayedeye iştirakleri ve bu müzayedeye iştirak edebilmeleri için 963 dekarı haric olmak üzere peşin bedelle mülkiyeti satılığa çıkarılmış ve 22/11/940 tarihinden itibaren bir ay müddetle ve kapalı zarf usulile arttırmaya konulmuştur.

A — İhale günü 23/12/940 pazartesi saat 15 te yapılacaktır.

B — Şartname 618 kuruş mukabilinde Vakıflar idaresinden alınır.

D — Muvakkat teminat 7427 lira 78 kuruştur.

İsteklilerin 2490 numaralı kanun mevzuu mucibince teklif mektublarını ihaleden bir saat evvel Kırklareli Vakıflar İdaresindeki Komisyona tevdi etmeleri ilân olunur. (11247)

TİMOFUJ

Barsak kurtlarından (Abdest bozan) dediğimiz şeritlerin devasıdır. 14 yaşından üstün olanlar kullanırlar.

İstimal tarzı kutuların içinde yazılıdır. Her eczanede bulunur. Sıhhat Vekâletinin müsaadesini haizdir. Fiatı 75 kuruştur.

Reçete ile satılır.

Maliye Vekâleti Millî Emlâk Müdürlüğünden:

Muvakkat vazife ile İstanbula gönderilen ve kontrolör Sadeddin Özkaynak tarafından bulunması icab eden yerlerde aranıldığı halde bulunamıyan Millî Emlâk memuru Feridun Selçukun 5/12/940 tarihine kadar vazifesine avdeti ve aksi takdirde müstafi addedileceği ilân olunur. «8213» (11362)

Türkiye Cumhuriyeti ZİRAAT BANKASI

Kuruluş tarihi: 1888. — Sermayesi: 100,000,000 Türk lirası.
Şube ve ajans adedi: 265.
Zirai ve ticari her nevi banka muameleleri.
Para biriktirenlere 28,800 lira ikramiye veriyor.

Ziraat Bankasında kumbaralı ve ihbarsız tasarruf hesablarında en az 50 lirası buulnanlara senede 4 defa çekilecek kur'a ile aşağıdaki plâna göre ikramiye dağıtılacaktır:

4	aded	1,000	liralık	4,000	lira	100 aded 50 liralık 5,000 lira	
4	»	500	»	2,000	»	120 » 40 » 4,800 »	
4	»	250	»	1,000	»	160 » 20 » 3,200 »	
40	»	100	»	4,000	»		

DİKKAT: Hesablarındaki paralar bir sene içinde 50 liradan aşağı düşmiyenlere ikramiye çıktığı takdirde % 20 fazlasile verilecektir.

Kur'alar senede 4 defa, 1 eylûl, 1 birincikânun, 1 mart ve 1 haziran tarihlerinde çekilecektir.

Merhametten Meraz

Yazan: *Stefan Zweig* — 23 — Türkçeye çeviren: *Hamdi Varoğlu*

Kanitz'in babası, fakirane eşyasını kırılmaktan kurtarmak için kavgacıları ayırmağa teşebbüs etmiş. İçlerinden biri, dev gibi bir arabacı, onu öyle şiddetle itmiş ki, zavallı, acıdan inliyerek han.n bir köşesine yığılmış. O günden itibaren kan tükürmeğe başlamış, bir sene sonra da hastanede ölmüş.

Dul karısına, para bırakmamış, çalışkan bir kadınmış. Çamaşıra gitmiş, ebelik yapmış, geçinmiş. Çerçilik de edermiş, küçük Leopold, eşya çuvalını sırtında taşır, onunla beraber dolaşırmış. Leopold, esasen, bir kaç Kreutzer kazanabilmek için her fırsattan istifade ediyormuş. Çocukların zıpzıp oynadıkları yaşta, o, her eşyanın fiatını, nereden ve nasıl alınıp satıldığını, faydalı ve elzem bir adam olmak için nasıl hareket edileceğini bilirmiş. Bundan başka, okuyup yazmak için vakit de buluyormuş. Haham ona okuma yazma öğretmiş. Leopold, dersleri o kadar güzel ezberliyormuş ki, daha on üç yaşındayken, fırsat düştükçe, bir avukatın yazılarını yazıyor, yahud, bir kurondan daha az ücret mukabilinde bakkalların hesablarını tutuyor, vergi kâğıdlarını dolduruyormuş.

Bu fakir aile için bir damla petrol büyük bir masraf olduğundan, ışıktan kâr etmek üzere, Leopold, bazı geceler, şuradan buradan topladığı yırtık gazeteleri, şimendifer istasyonu bulunmıyan kasabadaki yol bekçisinin işaret ışıkları altında okurmuş. Daha o tarihte, kasaba ihtiyarları onun bu hallerini gördükçe başlarını takdirle sallarlar ve çocuğun, günün birinde büyük adam olacağını söylerlermiş.

Küçük Kanitz'in, doğduğu kasabadan nasıl çıktığını ve Viyanaya nasıl geldiğini bilmiyorum. Yalnız, yirmi üç yaşındayken orada ilk defa göründüğü zaman, mühim bir sigorta kumpanyasının, acentası imiş. Yorulmaz bir adam olduğu için, bu resmî vazifesinin yanısıra, bin türlü ufaktefek işlerle de uğraşıyormuş. Galiçyalıların tabirile bir «komisyoncu», her işi gören, her işe tavassut eden, arz ve taleb arasında, her yerde köprü kuran adam haline gelmiş.

İlk zamanlar sadece, mevcudiyetine tahammül ediyorlarmış. Çok geçmeden nazarı dikkati celbe başlamış, sonra da, iş için kendisine müracaat eder olmuşlar. Kızını kocaya vermek istiyen bir dul kadın mı var, Kanitz derhal kılavuzluk teklif eder; Amerikaya hicret etmek istiyen biri malûmat ve evrak tedarik etmek mi istiyor, Kanitz derhal bunları temin edermiş. Ayrıca, müstamel e'bise, eski saat, antika eşya satın alır, arazi, tüccar eşyası, beygir muhamminliği yapar ve bunların satışına tavassut eder; bir subay kefalet akçesi arasa, onu da bulurmuş. Seneden seneye, tanıdıkları ve faaliyet sahası genişliyormuş.

İnsan bu kadar büyük bir çalışma kabiliyetine ve enerjiye sahib olunca para kazanır. Fakat hakikî servet, ancak iradla masraf, girdi ile çıktı arasında, tamamen hususî bir nisbet tesisi sayesinde biriktirilebilir. İşte, dostumuz Kanitz'in diğer muvaffakiyet sırrı da buradadır. Bütün o yıllar zarfında, sayısız akrabasına yardım etmesi ve erkek kardeşinin tahsil parasını ödemesi müstesna, hemen hiç para sarfetmemiş. O tarihte kendi nefsi için yaptığı en mühim masraf, siyah bir redingotla o bildiğiniz kaplama gözlüğe verdiği para olmuş. Bunlar, köylülerin yanında ona bir âlim kıyafeti veriyormuş. Fakat, çoktanberi zengin olduğu halde, bu havalide, kendisine hâlâ acenta süsü vermekte devam ediyormuş. Çünkü «acenta» tabiri pek mükemmel bir tabirdir. O öyle bir örtüdür ki, altında herşey gizlenebilir ve Kekesfalva, çoktanberi, artık mutavassıt değil, fakat sermayedar ve mal sahibi olduğunu gizlemek için bu örtüyü kullanıyormuş. Sanki Schopenhaue'in «Paralipomena»sını okumuş gibi, zengin görünmektense, zengin olmağı tercih ediyormuş. Mutlaka hem çalışkan, hem zeki ve muktasid bir adamın, ergeç, mutlaka zengin olması, zannederim, felsefî mülâhazalarla izaha muhtac bir keyfiyet olmadığı için şaşılacak bir şey değildir. Biz doktorlar, bazı anlarda, Bankadaki paranın hiçbir işe yaramadığını iyi biliriz. Dostumuz Kanitz'in, onu ilk tanıdığım zaman dikkatimi en fazla çeken tarafı, servetile beraber malûmatını da artırmak hususundaki, iblisane diyebileceğim azmi olmuştur. Gecelerce süren seyahatlerinde, arabada, lokantada, yolda yürürken mütemadiyen okur ve öğrenirmiş. Kendi kendinin avukatı olabilmek için, ticaret kanununun sanayi kanununa kadar bütün kanunları böyle öğrenmiş. Profesyonel bir antikacı gibi, Londradaki ve Paristeki satışları takib ediyor, bir banker gibi, sermaye yatırılacak bütün işleri, yapılacak bütün muameleleri biliyormuş. Bittabi, işleri, gitgide daha büyük mikyasta artmış. Köylülerden çiftçilere, çiftçilerden arazi sahibi asilzadelere geçmiş. Kâh, hasad ve orman satışları için mutavassıtlar yapıyor, kâh fabrikalar satıyor, konsorsiyomlar kuruyormuş. Hatta, kendisine ,ordu müteahhidliğini bile vermişler. Siyah redingotla altın kaplama gözlük, nazırların intizar odalarında gitgide daha sık görülmeğe başlamış. Kanitz, o tarihte, yarım milyon kurona yakın bir servet sahibi olduğu halde, bu havalide, halk onu hâlâ küçük bir acenta olarak biliyor ve sokakta, kendisini, lâkayd selâmlıyormuş, tâ ki en büyük partiyi çevirip, Lammel Kanitz'ken Von Kekesfalva oluncaya kadar!

***

Kondor hikâyesine fasıla verdi.

— İşte, böyle, dedi. Buraya kadar anlattığım şeyleri, başkalarından dinledim. Fakat bundan sonrasını bana kendisi nakletti, karısının ameliyatından sonra, sanatoryomun bir odasında, saat ondan şafak sökünciye kadar oturup beklediğimiz gece. Buradan itibaren, söyliyeceğim her kelimenin doğruluğunu tekeffül ederim, çünkü öyle anlarda yalan söylenmez.

Doktor, yavaş yavaş ve düşünceli bir tavırla, bir yudum şarab içti, sonra bir yaprak sigarası daha yaktı. Galiba, akşamdanberi, bu dördüncü oluyordu. Bu fasılasız sigara içme âdeti nazarı dikkatimi celbetti. Hekim sıfatile takındığı neşeli ve pervasız tavrın, ağır ağır konuşma tarzının ve zâhirî rehavetinin, daha iyi düşünmek ve belki etrafı daha iyi tetkikten geçirmek için bilhassa tatbik edilmiş bir teknik olduğunu anlamağa başlıyordum. Kalın ve gevşek dudağı, yaprak sigarasını üç dört defa çekti. Gözleri de tütün dumanını, adeta dalgın bir nazarla takib ediyordu. Sonra, birdenbire silkindi ve sözüne devam etti:

— Leopold yahud Lammel Kanitz'i, senyör Kekesfalva yapan hâdiselerin hikâyesi, Budapeşteden Viyanaya giden bir trende başlamıştır. O tarihte, dostumuz kırk iki yaşında ve saçları ağarmış olmasına rağmen, hasislerin zamandan bile tasarruf etmek âdetleri olduğundan, hemen bütün gecelerini şimendiferde geçiriyor ve söylemeğe hacet yoktur ki, hep üçüncü mevki bilet alıyordu. Bu işin eski erbabı olduğu için, çoktanberi bu seyahatlerin tekniğini kavramıştı. Önce, bir müzayedede, ve ucuza kapattığı bir İskoç battaniyesini, vagonun sediri üstüne yayıyordu. Sonra, sırtından hiç çıkmıyan siyah redingotunu, eskimesin diye, itina ile portmantoya asıyor, gözlüğünü kılıfına yerleştiriyor, deriden bir valiz tedarikini bir türlü göze alamadığı için, bezden mamul yol çantasından, yünlü bir robdöşambr çıkarıyor ve en sonra, aydınlık gelmemesi için, kasketini gözlerinin üstüne kadar indiriyordu Bu suretle hazırlandıktan sonra, kompartimanın köşesine sokuluyordu. Oturur vaziyette uyumağa alışıktı. Uyumak için, ne yatağa, ne de rahat vaziyete lüzum olmadığını, esasen çocukluğundanberi biliyordu.

Fakat, dostumuz, bu sefer uyumamıştı. Çünkü, ayni kompartimanda üç kişi daha vardı ve işten bahsediyorlardı. Yanında, işten bahseden insanlar oldukça da, Kanitz, konuşulanları dinlememezlik edemezdi. Seneler, onun servet iptilâsını nasıl azaltmadıysa, öğrenmek iptilâsını da öylece azaltmamıştı. Bu iki iptilâ, bir kıskacın iki bacağı gibi, biribirine demirden bir vida ile merbuttu.

Maamafih, bir aralık uyuklamak üzere idi ki, şu bir kelime, bir rakam, onu, boru sesi işitmiş bir at gibi ürpertti: «Düşünün bir kere talihi, sırf budalalığı yüzünden, bir çırpıda altmış bin kuron kazandı.

Bu cümleyi işitir işitmez, yüzüne, buzlu su fışkırmış gibi derhal uyandı. Altmış bin frangı kim kazanmıştı, nasıl kazanmıştı? Bunu derhal öğrenmesi lâzımdı! Bittabi, sözlerine kulak misafiri olduğunu, öteki yolculara göstermiyordu. Bilâkis, gözlerini daha fazla örtmek ve adamlara, uyuduğu zannını vermek için, kasketini biraz daha bastırdı. Ayni zamanda vagonun sarsıntılarından kurnazca istifade ederek, konuştukları sözlerden bir kelimesini kaçırmamak için, bazan onlara yaklaşıyordu.

Kanitz'i uykudan uyandıran sözü genç bir adam söylemişti. Bu genç, Viyanalı bir avukatın kâtibiydi ve bu kadar hararetle konuşmasının sebebi, âmirinin kazandığı parayı düşündükçe duyduğu can sıkıntısı idi.

— ... Fakat, gene de, budala herif, bütün işi berbad etti! Belki de elli kurondan ibaret bir hususî harcı yüzünden, Budapeşteye bir gün teahhurla gitti ve bu arada, aptal herif, hiç işitilmemiş bir şekilde atladı. Herşey mükemmel surette yolunda gitmişti. Vasiyetnameyi reddetmek kabil değildi.

[Arkası var]